KELMĖS KRAŠTAS MINI NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠIMTMETĮ

Sudarė Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešoji biblioteka
Viršelio nuotraukos autorė – Vaida Sutkienė

Kelmė, 2020

2018 m. vasario 16 d. Lietuvos valstybė minėjo reikšmingą ir išskirtinę Lietuvos istorijos datą – šimtąsias Lietuvos valstybės atkūrimo metines. Tai įvykis, kuriuo pradėta atkurti nepriklausomos ir demokratinės Lietuvos valstybės istoriją, ir pirmasis ryžtingas žingsnis į dabartinę modernią Lietuvos valstybę.

Suvokdamas Lietuvos Nepriklausomybės Akto paskelbimo ir paskesnių įvykių ypatingą reikšmę Lietuvos valstybingumui, Lietuvos Respublikos Seimas 2012 m. balandžio 26 d. nutarimu Nr. XI-1996 „Dėl 2018 metų paskelbimo Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio metais“ 2018 metus paskelbė Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio metais. Įgyvendindama šį LR Seimo nutarimą, LR Vyriausybė 2015 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 904 patvirtino Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programą ir Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programos įgyvendinimo 2015–2020 metų planą. Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programa siekta deramai paminėti atkurtos modernios Lietuvos pirmąjį šimtmetį, ypač daug dėmesio skiriant visuomenės valstybinės savivokos ir pilietinės atsakomybės ugdymui, siekiant įtvirtinti nuostatą, kad Lietuvos valstybė yra tęstina ir amžina savo prigimtinėmis, susikurtomis, perimtomis kultūrinėmis ir valstybinėmis formomis, šių formų kūrybinga raida kintančiomis istorinėmis aplinkybėmis.

2017 m. balandžio 19 d. Vyriausybės posėdyje ministrų kabinetas patvirtino naujos redakcijos Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programą, kurioje aiškiai įvardinti šios šventės tikslai, pagrindinės veiklos kryptys – PAŽINK, ŠVĘSK, KURK – bei kertiniai projektai.

Minint Valstybės atkūrimo šimtmetį numatyta sutelkti Lietuvos žmones švęsti atkurtos Lietuvos gimtadienį, skatinti didžiuotis savo valstybe, būti svarbiais ir aktyviais savo šalies gyvenimo dalyviais, taip pat didinti Lietuvos žinomumą užsienyje.

Programos PAŽINK veiklos buvo orientuotos į praeitį ir dabartį: kvietė pažinti šalį, jos pasiekimus ir herojus, skleidžiančius Šimtmečio istorinį naratyvą. ŠVĘSK iniciatyvos, orientuotos į dabartį, kvietė visuomenę prasmingai švęsti Vasario 16-ąją. KURK projektai, orientuoti į ateitį, skatino įsitraukti ir aktyviai dalyvauti kuriant dabartį ir ateitį, įprasmino kertinę šimtmečio istorinio naratyvo nuostatą, kad svarbiausias Šimtmečio herojus – kiekvienas kuriantis Lietuvos žmogus.

Didžiausią dėmesį nuspręsta skirti visuomenę suburiančioms masinėms iniciatyvoms, stiprinančioms pasididžiavimą Lietuva (Vasario 16-ajai skirti renginiai, Liepos 6-osios iniciatyva „Tautiška giesmė“ aplink pasaulį“, Dainų šventė) ir tęstinėms visuotinėms kampanijoms.

Atnaujinta programa siekta didinti Vasario 16-osios, kaip reikšmingos Lietuvos žmonėms datos, svarbą, užtikrinti Lietuvos žmonių įsitraukimą į jos šventimą, tinkamai supažindinti visuomenę su šimtmečiu ir jo pasiekimais, didinti Lietuvos žmonių dalyvavimą socialinėse ir pilietinėse veiklose, taip pat Lietuvos žinomumą užsienyje.

Ruošiantis Šimtmečio minėjimui, sudaryta Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo Kelmės rajone komisija, kurios pirmininku paskirtas Kelmės rajono savivaldybės mero pavaduotojas Izidorius Šimkus (1949–2018), nariais: Kelmės kultūros centro direktorius Arnas Arlauskas, Kelmės rajono socialinių paslaugų centro direktoriaus pavaduotojas, rajono tarybos narys Ramūnas Baranauskas, Kelmės rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyriausioji specialistė Jadzė Gaupšienė, Užvenčio kultūros centro režisierė, rajono tarybos narė Ona Granickienė, Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešosios

bibliotekos direktorė Rita Grišienė, Kelmės rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjas Stasys Jokubauskas, Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos mokytojas, rajono tarybos narys Egidijus Ūksas, Kelmės krašto muziejaus direktorė Danutė Žalpienė.

Kelmės rajono savivaldybės taryba 2016 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. T-2 „Dėl 2016–2020 metų plano dėl Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programos įgyvendinimo Kelmės rajone patvirtinimo“ patvirtino 2016–2020 metų planą dėl Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programos įgyvendinimo Kelmės rajone, kurį sudarė penki veiksmai:

ŠVENČIA VISAS RAJONAS
ŠVENČIA VAIKAI IR JAUNIMAS
ŠVENČIA GLOBALI LIETUVA
ŠVENTĖS PALIKIMAS
ŠVENTĖS PROGRAMOS KOMUNIKAVIMAS

Plane 2016–2018 metais numatyta apie pusšimtis renginių: pasiruošimas ir dalyvavimas Pasaulio lietuvių dainų šventėje, mokslinė konferencija, edukacinės programos, istorinių žinių konkursai, ekskursijos, iškilių, Lietuvai daug nusipelniusių žmonių gimimo metinių minėjimai, parodos, tradicinės šventės ir kiti renginiai.

Nors oficiali Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio programa patvirtinta 2016–2020 metams, tačiau šiai svarbiai sukakčiai skirti renginiai Kelmės rajone prasidėjo jau 2015 metais.

2015 m. rugsėjo 18 d. Kražių Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus kultūros centre pristatyta knyga „Kaip jėzuitai žemaičių mylias trumpino. 1695 m. Kražių rankraščio prozos fragmentai“. Knygos pristatyme dalyvavo Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto leidybos centro vadovas Gytis Vaškelis, šio instituto vyresnioji mokslo darbuotoja, humanitarinių mokslų daktarė Živilė Nedzinskaitė ir Lietuvos istorijos instituto vyresnysis mokslo darbuotojas, humanitarinių mokslų daktaras Darius Antanavičius.

Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centro nuotrauka

Ši knyga – Kražių kolegijoje 1694–1695 metais retoriką studijavusių aštuonių jaunų Jėzaus Draugijos narių paliktas labai įdomus ir savitas savarankiškos kūrybos rinkinys apie kasdienybę, kultūrą ir religiją. Rankraštį sudaro 30 kalbų, parašytų lotyniškai. Kražiams svarbiausios yra retai jėzuitų studentų kūryboje pasitaikančios pasaulietinio turinio kalbos, tiesiogiai susijusios su Žemaitija. Viena iš jų – šlovinamoji kalba netoli Kražių buvusiai Greitiškei. Kita kalba – kontroversijos apie Žemaitijos mylių trumpinimo naudą ir žalą, iš kurios ir kilo knygos pavadinimas. Knygą karūnuoja iš Žemaitijos kilusio Jono Horodeckio kalba apie Žemaitijos herbą – Lokį. Tai, ko gero, vienintelis kūrinys senojoje Lietuvos raštijoje, skirtas Žemaitijos herbui, o kartu ir visai Žemaitijai.[1]

2015 m. lapkričio 13 d. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešojoje bibliotekoje surengta popietė „Krištolinės sąžinės valstybininkas“, skirta iškilaus Lietuvos valstybės kūrėjo, Valstybės Tarybos pirmininko, teisingumo ministro, I ir II Seimo nario, teisininko, visuomenininko, Lietuvos šaulių sąjungos Centro valdybos pirmininko, lietuviškos spaudos leidėjo Stasio Šilingo 130-osioms gimimo metinėms paminėti.

Su Kelme ir jos apylinkėmis S. Šilingą siejo ne tik graži draugystė su studijų draugo, lietuviškosios filosofijos pradininko, augusio Lendrėse, Kražiuose, Verpenoje, Ramūno Bytauto šeima bei jo seserimi Emilija, su kuria jis 1911 m. susituokė Pakražančio bažnyčioje ir susilaukė devynių dukterų, bet ir kur kas liūdnesni gyvenimo faktai. 1941 m. S. Šilingas, kaip buvęs Lietuvos Valstybės Tarybos pirmininkas ir teisingumo ministras, atsidūrė pirmųjų tremtinių sąrašuose. Tremiant atskirtas nuo šeimos – žmonos ir pulko dukterų, kurių daugiau niekada taip ir nebepamatė, pirmiausia kalintas Kraslago lageryje, o 1942 m. pervežtas į kalėjimą Mordovijoje. 1954 m., po amnestijos, paleistas, tačiau, vos grįžęs į Lietuvą, buvo vėl suimtas ir ištremtas į Ukrainą. Iš tremties S. Šilingas sugrįžo 1961 m. ir apsistojo pas Kelmėje gyvenusią žmonos seserį Feliciją Bytautaitę. Nepraėjus nė metams po sugrįžimo iš tremties, 1962 m. lapkričio 13 d., eidamas 77-uosius metus, S. Šilingas mirė ir buvo palaidotas Kelmės kapinėse. Kelmės kapinių kalnelyje S. Šilingas ilsėjosi 37-erius metus, o tremtyje mirusios jo žmona ir dukra – 8-erius. 1999 m. rugpjūčio 27 d., vykdant priešmirtinį jo norą, S. Šilingo ir jo artimųjų palaikai buvo perlaidoti Ilguvos kapinėse.

Nijolės Kančauskienės nuotrauka

Paminėjimo renginyje pranešimą apie savivaldos formavimąsi Kelmės krašte skaitė Kelmės krašto muziejaus darbuotojas Rimantas Serva. Kai kuriuos S. Šilingo gyvenimo ir veiklos faktus apžvelgė Tytuvėnų šaulių 5-osios kuopos vadas, istorijos mokytojas Robertas Mosėjus. Savo mintimis apie senelį pasidalijo į Lietuvą iš Italijos atvykęs ir Kelmėje pirmą kartą apsilankęs S. Šilingo anūkas, Vatikano radijo redaktorius Saulius Augustinas Kubilius. Kalbėjo ir kultūros istorikas, knygelių ir straipsnių apie S. Šilingą autorius, asmeniškai pažinojęs dvi S. Šilingo dukteris – Albinas Vaičiūnas, taip pat paminėjimo renginių ciklą inicijavusios Vilniaus zanavykų bendrijos pirmininkas Kęstutis Vaičiūnas, žurnalistas Bronislavas Klimašauskas, turėjęs galimybę pabendrauti su S. Šilingu Kelmėje paskutiniaisiais jo gyvenimo metais.[2]

ŠVENČIA VISAS RAJONAS

2016 m. Lietuvos valstybės atkūrimo dieną, Vasario 16-ąją, Kelmės rajono vadovai, tarybos nariai, visuomenė paminėjo iškilmingame minėjime-koncerte „Lietuva – mano pasaulis“, kuris vyko Kelmės krašto muziejuje.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

Renginių ciklas, skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui, prasidėjo dokumentų ir nuotraukų parodos „Nepriklausomybės kūrimasis Kelmės krašte“ atidarymu. Didelė parodos dalis skirta iškilioms Kelmės krašto asmenybėms – vienam iš Lietuvos demokratų partijos kūrėjų, Ušnėnuose gimusiam Povilui Višinskiui, Lietuvos šaulių sąjungos įkūrėjui, šios organizacijos ideologui ir pirmajam vadovui Vladui Pūtviui-Putvinskiui, Vasario 16-osios akto signatarui, ekonomistui, bankininkui, visuomenės veikėjui, glaudžiai susijusiam su Užvenčio kraštu, Jonui Smilgevičiui, iš Žalpių kilusiam tris kartus į Seimą rinktam Kazimierui Raliui, Kelmėje gimusiam ir joje palaidotam karininkui Kaziui Mackevičiui, iš Kelmės krašto kilusiems savanoriams. Parodoje eksponuoti dokumentai, nuotraukos, supažindinantys su pirmųjų valdžios struktūrų mūsų krašte kūrimosi istorija 1918–1919 metais.[3]

2016 m. liepos 11–26 d. Kelmėje vyko VII tarptautinis akmentašių simpoziumas. Jo dalyviai skulptoriai Edvins Krūminš iš Latvijos, Lauri Tamm iš Estijos, šiauliškiai Jonas Vaicekauskas, Kazys Bimba ir kelmiškis Valdas Bandza dalyvavo kūrybinėje stovykloje, dirbo akmentašių dirbtuvėse, o paskutiniąją simpoziumo dieną pristatė savo akmens skulptūras.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

Iš lauko riedulių akmentašių sukurtos skulptūros – Edvins Krūminš „Kartą vaikystėj...“, Lauri Tamm „Susitikimas“, Jono Vaicekausko „Pradžia“, Kazio Bimbos „Europos pagrobimas“ ir Valdo Bandzos „Džiaugsmo angelas“ – tradiciškai papuošė Kelmės viešąsias erdves. Po šio simpoziumo miestą puošiančių akmeninių kūrinių padaugėjo – miesto gyventojų ir svečių akis džiugina iš viso 35 skulptūros.[4]

2016 m. rugsėjo 22 d. Kelmės krašto muziejuje įvyko vieša paskaita, skirta 1236 m. netoli Šiaulių įvykusio Saulės mūšio 780-osiosms metinėms paminėti. Pranešimą apie Saulės mūšį skaitęs muziejininkas Rimantas Serva kalbėjo apie šio mūšio svarbą ir reikšmę Lietuvai. Saulės mūšio pasekmė – viso katalikų bažnyčios vienuolių riterių ordino sunaikinimas ir pirmasis stiprus smūgis vokiečių ekspansijai Pabaltijyje, sustabdęs jo nukariavimą ir tuo nulėmęs viso Vidurio Rytų Europos regiono istoriją.[5]

Kelmės krašto muziejaus nuotrauka

2017 m. balandžio 21 d. Užvenčio kultūros centras ir Užvenčio krašto muziejus pakvietė į konferenciją „Užvenčio krašte gyvenę nepriklausomos Lietuvos kūrėjai – Povilas Višinskis, Jonas Smilgevičius“, skirtą Lietuvos šimtmečiui ir Užvenčio miesto 480-osioms metinėms paminėti.

Apie P. Višinskio atsidavimą lietuvybės idealams, nesavanaudiškumą pranešime „Povilas Višinskis – lietuvybės riteris“ kalbėjo humanitarinių mokslų daktarė, VU Filologijos fakulteto docentė Dalia Čiočytė. P. Višinskio ir Žemaitės bendrystę, atsiskleidusią jų laiškuose vienas kitam, dviejų žmonių dvasinį artumą savo pranešime „Povilo Višinskio ir Žemaitės bendrystė laiškuose“ atskleidė Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešosios bibliotekos darbuotoja Nijolė Kančauskienė. Apie P. Višinskio ir kitos moters, vėliau taip pat tapusios žinoma rašytoja, kurią savo dvasinio poveikio galia į lietuvybės puoselėjimo idealų erdvę pastūmėjo P. Višinskis, bendravimą pranešime „Šatrijos Raganos laiškai Povilui Višinskiui“ dalijosi Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja Genovaitė Sungailienė. Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėja Nijolia Kasparavičienė apžvelgė P. Višinskio atminimo įamžinimą pranešime „Povilas Višinskis laiko tėkmėje“.

Vilmos Dichavičienės nuotrauka

Tuo tarpu su J. Smilgevičiaus gyvenimo istorija pranešime „Lietuvos nepriklausomybės akto signataras Jonas Smilgevičius. Gyvenimo istorija“ supažindino Užvenčio kraštotyros muziejaus muziejininkė Milda Knyzelienė ir Plungės rajono savivaldybės Alsėdžių seniūnijos seniūnė Danutė Repšienė, skaičiusi pranešimą „Jono Smilgevičiaus sąsajos su Alsėdžiais“. Įdomių faktų apie J. Smilgevičiaus, kaip vieno iš 1917 m. rugsėjo 18–22 d. Vilniaus Lietuvių konferencijos organizatorių ir dalyvių, Lietuvos Tarybos nario, 1918 m. vasario 16 d. kartu su kitais Tarybos nariais pasirašiusio nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo aktą, pateikė

istorikas, rašytojas, diplomatas, VU profesorius, habilituotas humanitarinių mokslų daktaras Alfonsas Eidintas pranešime „Jonas Smilgevičius – Lietuvos Tarybos narys, vasario 16-osios akto signataras“. Ruošdamasis šiai konferencijai, A. Eidintas archyvuose aptiko ir naujų, istorinę vertę Užvenčio kraštui turinčių dokumentų, susijusių ne tik su J. Smilgevičiaus asmenybe, bet ir Užvenčio dvaru, kurie šio pranešėjo dėka papildys Užvenčio kraštotyros muziejaus ekspozicijas ir fondus.

Konferencijos dalyviams buvo pristatytos J. Smilgevičiaus parašytos knygelės „Pieninkystė Lietuvos ukininkams“ (1895), „Trumpas pieninkystės vadovėlis“ (1909) ir „Trumpas vadovėlis sviestininkystės“ (1905), sudaryta galimybė pasižiūrėti TV laidos apie J. Smilgevičių įrašą, pasiklausyti kūrybinio folkloro grupės „Rugiaveidė ir šeima“.[6]

2017 m. gegužės 5 d. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešojoje bibliotekoje surengtas vakaras „Žodis, kaip žiedas, tesiskleidžia laisvai“, skirtas spaudos, kalbos ir knygos keliui nepriklausomos valstybės šimtmečio kontekste apžvelgti.

Įžanga į šį renginį tapo vidudienio skaitymai, vykę ne tik Žemaitės viešojoje bibliotekoje, bet ir Junkilų, Maironių, Vaiguvos, Šaltenių, Liolių, Užvenčio bibliotekose, kur susibūrę savanoriai skaitė ištraukas iš jiems patikusio kūrinio lietuvių kalba, dalijosi savo skaitymo patirtimis.

Rolando Kančausko nuotrauka

Tą pačią dieną kartu su partneriais – Lietuvių kalbos draugijos Kelmės skyriumi, Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazija, rajoniniu laikraščiu „Bičiulis“ – surengto vakaro „Žodis, kaip žiedas tesiskleidžia laisvai“ metu nepriklausomos valstybės šimtmečio kontekste buvo apžvelgtas spaudos, kalbos ir knygos kelias, prisimintos su Kelmės kraštu susijusios ir 1918–1940 m. laikotarpyje krašto ir šalies spaudoje, kalbos ir literatūros baruose dirbusios asmenybės, atkreiptas dėmesys į laisvo žodžio, kaip galimybės reikšti mintis, įsitikinimus, kalbėti ir skaityti savo kalba svarbą.

Apie kalbos mokslą nepriklausomybės pradžioje pranešimą skaitė Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos istorijos mokytojas Egidijus Ūksas. Laikraščio „Bičiulis“ žurnalistas Alvydas Geštautas kalbėjo apie spaudos laisvę, šiandieninius iššūkius. Pranešimą apie prigimtinę kalbą – tarmes – perskaitė Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja Emilija Kvietkuvienė. Remdamasi minėtos gimnazijos moksleivės Linos Kiviliūtės darbu, mokytoja pateikė Kražių šnektos vartojimo pavyzdžių, o renginio dalyviams surengė nuotaikingą tarmiškų žodžių viktoriną. Šios gimnazijos dešimtokė Živilė Nutautaitė papasakojo sakmę „Aitvaro dovana gražuolei“ apie Biržkalnio piliakalnį. Vakarą savo atliekamomis dainomis papildė kelmiškiai Gabrielius Šurna, Mantas Rolovėcas ir Armandas Druktenis.[7]

2017 metais visoje Lietuvoje buvo vykdomas projektas „Lietuvos muziejų kelias“. Artėjančio valstybės atkūrimo šimtmečio išvakarėse planuota surengti šimtą renginių – įvairiomis formomis papasakoti apie Vasario 16-osios kūrėjus ir puoselėtojus. Įsijungdamas į šį projektą, Kelmės krašto muziejus parengė edukacinę programą-ekskursiją „Vasario 16-osios kūrėjai ir puoselėtojai“ apie iš mūsų krašto kilusius nepriklausomos valstybės kūrėjus, į kurią 2017 m. birželio 2 d. pakvietė aktyviausius rajono mokinius ir jų mokytojus.

Kelmės krašto muziejaus nuotrauka

Edukacinė programa prasidėjo Ušnėnų kaime, XIX a. pab.–XX a. pr. aktyvaus lietuvių tautinio judėjimo veikėjo, demokratinių pažiūrų politiko Povilo Višinskio name, kuriame šiuo metu veikia muziejus. Mokiniai buvo kviečiami įsijausti į daugiau kaip prieš šimtą metų gyvenusių žmonių buitį, Lietuvos politinę situaciją, atsakyti į surengtos viktorinos klausimus. Užvenčio dvare mokiniai buvo supažindinti su Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Jono Smilgevičiaus gyvenimu ir veikla. Muziejininkė Milda Knyzelienė edukacinės programos dalyvius pakvietė sudėlioti bajorų Smilgevičių herbą.[8]

2017 m. liepos 11–14 d. Kelmės kultūros centras surengė 30-uosius žemaičių etnomuzikavimo ir tradicinių amatų vasaros kursus, sutraukusius apie pusantro šimto dalyvių ne tik iš Lietuvos, bet ir iš užsienio – Švedijos, Ispanijos.

Be tradicinių mokymų, paskaitų, parodų jubiliejiniuose kursuose buvo ir naujovių – pirmą kartą vyko Žemaitijos regiono bandonininkų kursai, veikė vaikų žaidimų kiemelis, buvo mokoma pasigaminti žemaitišką sūrį ir kastinį, iš medžio išskaptuoti klumpes. Edukaciniai mokymai vyko sekcijose, įsikūrusiose Kelmės kultūros centre, Evangelikų bažnyčioje, Kelmės krašto muziejuje, tautodailininkės Kornelijos Lopetienės kūrybinėse dirbtuvėse, Kelmės mažajame teatre.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

Kursus vedė profesorius Alfonsas Motuzas, daugelį metų kursuose skaitantis paskaitas, mokantis apeiginio giedojimo. Religinio folkloro mokė etnomuzikologas Arvydas Kirda, liaudies muzikos atlikėjas Albinas Batavičius, etninės muzikos pedagogas, metodininkas, penkių kolektyvų vadovas Andrius Morkūnas. Tautodailininkas, atestuotas tradicinių amatų meistras Vytautas Šemelis mokė drožti žemaitiškas klumpes, žemaitiškų valgių – kastinio, sūrio – gaminimo paslaptimis pasidalijo šeimininkės Regina Kalvaitienė ir Dalia

Zakarienė. Kursų dalyviams paskaitą „Tautinis paveldas ir jo šiandieninė nauda“ skaitė Lietuvos edukologijos universiteto profesorius emeritas, dr. Libertas Klimka. Duoklė atiduota ir tautodailininkei, audėjai kelmiškei Onai Butvilienei – kursų metu artėjančio 80-ojo jubiliejaus proga atidaryta jos autorinė jubiliejinė paroda.

30-ųjų žemaičių etnomuzikavimo ir tradicinių amatų vasaros kursų rezultatas – dalyvių darbų paroda, o paskutiniu kursų baigimo akcentu tapo koncertas.[9]

2017 m. liepos 12 d. Kelmės kultūros centro Juozo Liaudanskio dailės galerijoje pristatyta Virginijaus Kašinsko paroda „Mitologiniai akmenys“. Parodoje eksponuojami paveikslai, sukurti 2008–2009 m. Lopaičių etnomitologiniame komplekse (Tverų seniūnija, Rietavo r. sav.) tapybos plenerų metu.

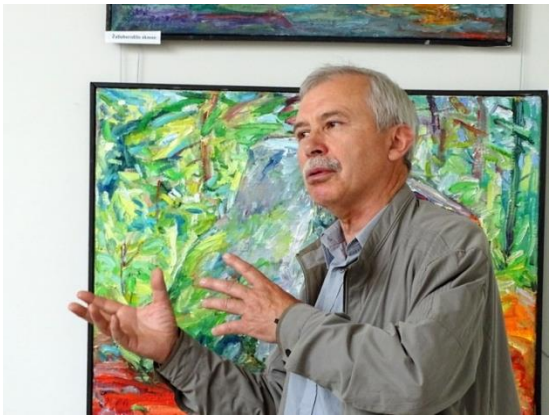

Vaidos Sutkienės nuotrauka

V. Kašinskas yra Vilniaus dailės akademijos Kauno dailės fakulteto docentas, tapytojas ir lietuvių mitologijos tyrinėtojas. Autoriaus kūryba persmelkta lietuvių liaudies meno ir gilių tautos tradicijų apmąstymais, ritualinių tradicijų nuotaika ir motyvais, kurie atsispindi V. Kašinsko paveikslų kompozicijoje, simbolikoje, abstrakčioje, ekspresionistinėje tapybos išraiškoje.[10]

2017 m. spalio 13 d. Kelmės krašto muziejuje surengta XIII mokslinė konferencija „Kelias į Lietuvos nepriklausomybę Žemaitijoje: priešistorė, kovos, savivaldos formavimasis“, kurią rėmė Lietuvos kultūros taryba ir Kelmės rajono savivaldybė.

Apie Lietuvos Tarybos istorinę reikšmę ir Nepriklausomybės akto signatarą užventiškį Joną Smilgevičių kalbėjo ambasadorius ypatingiems pavedimams, profesorius, habilituotas daktaras, Kelmės rajono garbės pilietis Alfonsas Eidintas. Pranešėjas trumpai pristatė ir naują leidinį – dokumentų rinkinį „Lietuvos Taryba ir nepriklausomos valstybės atkūrimas 1914–1920 m. dokumentuose“, kurį sudarė drauge su Raimundu Lopata.

Vaidos Sutkienės nuotrauka

Vietos savivaldą Kelmės krašte 1918–1919 metais apžvelgė Šiaulių universiteto profesorė, mokslų daktarė Aistė Lazauskienė, monografijos apie savivaldybių formavimąsi Lietuvoje autorė.

Žurnalistas Vilius Kavaliauskas, aprašęs 1788 m. nepriklausomybės laikotarpio savanorius, pagrindiniu Kelmės didvyriu vadino Kazį Mackevičių, kuris yra vienintelis Kelmės krašto žmogus, dukart Vyčio kryžiaus kavalierius, nusipelnęs ir keturių Georgijaus kryžių.

Krašto istorijos puoselėtojas, UAB Kelmės vietinis ūkis direktorius Dainius Popovas pristatė žurnalistą, redaktorių, visuomenės veikėją, karį savanorį Stasį Butkų. 1919 metais jam teko garbė dalyvauti pirmąkart pakeliant Lietuvos valstybės vėliavą Gedimino pilies kalne. Už

pasižymėjimą, drąsą apdovanotas Vyčio kryžiaus II-ojo laipsnio, Vytauto Didžiojo V-ojo laipsnio ordinais ir kt. S. Butkus prieš 121 metus gimė Kurtuvėnuose, miręs ir palaidotas 1961-aisiais Amerikoje, Brukline. D. Popovas sakė, kad didžiausia Kurtuvėnų bendruomenės, Regioninio parko ir jo paties svajonė – perlaidoti šį iškilų žmogų gimtinėje.

Konferencijoje prisiminti du Kelmės krašto ir visos Lietuvos šviesuoliai – Vladas Pūtvis-Putvinskis bei kunigas, profesorius Konstantinas Kurnatauskas. Apie V. Pūtvį-Putvinskį ir tautinį politinį sąjūdį Žemaitijoje XX amžiaus pradžioje pranešimą skaitė istorikė, daktarė Danutė Blažytė-Baužienė, o K. Kurnatausko palikimą Kelmėje apžvelgė Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos istorijos vyresnysis mokytojas Egidijus Ūksas.[11]

2017 m. lapkričio 23 d. Kelmės kultūros centre įvyko vakaras-koncertas, skirtas Lietuvos kariuomenės dienai. Minėjimą vedė Kelmės mažojo teatro aktoriai Modestas Vaitkevičius ir Gediminas Trijonis, koncertavo Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos atlikėjai. Sveikinimo žodį tarė Kelmės rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjas Stasys Jokubauskas.[12]

Kelmės kultūros centro nuotrauka

2018 m. vasario 13 d. Kelmės krašto muziejuje surengta Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui skirta pilietiškumo pamoka ir istorinių žinių konkursas rajono mokyklų moksleiviams ,,Ženklai ir įvykiai, menantys Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą“.

Pilietiškumo pamoką miuziklu „Jūratė ir Kastytis“ pradėjo Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos mokiniai, vadovaujami muzikos mokytojo eksperto Svajūno Klimo. Septynių rajono mokyklų mokinių komandos parengė pranešimus apie 1918–1940 metų laikotarpio savo kraštą, jo žymius žmones ir to meto įvykius, dalyvavo viktorinoje, kurioje reikėjo atpažinti anuometinę Lietuvą menančius daiktus, rašė žinutes bei pasiuntė laiko kapsulę ateities kartoms.

Remdamiesi įvairiais šaltiniais, mokiniai surinko nemažai medžiagos apie 1918–1940 metų savo krašto ūkį. Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos mokinė Justė Beinorytė pristatė Kelmės pieninės veiklą. Vaiguvos Vlado Šimkaus pagrindinės mokyklos komanda akcentavo, jog tarpukariu Vaiguva buvo laikoma dideliu miestu. Čia darbavosi daug amatininkų, buvo pastatyta pieninė „Birutė“, veikė smulkaus kredito draugija. 1937 metais įkurta vaikų prieglauda. Tytuvėnų gimnazijos moksleivės savo pranešime minėjo, jog krašto vystymuisi labai pasitarnavo netoli miestelio nutiestas geležinkelis. Juo, atkūrus Lietuvos valstybę, intensyviai naudojosi ūkininkai. Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos mokinės savo pranešime akcentavo švietimą. Apie 1924 metais Tytuvėnuose įkurtą pradžios mokyklą, švietimą ir kultūrą kalbėjo Tytuvėnų gimnazijos komandos narės Iveta Jonušaitė, Živilė Leskauskaitė ir Greta Žemaitytė. Pakražančio gimnazijos komanda pasakojo apie Žalpių mokyklos statybą 1920 metais, pristatė iš Žalpių miestelio kilusius žymius žmones – gydytoją, vertėją Jeronimą Ralį, vargonų meistrą Joną Garalevičių, Lietuvos Steigiamojo Seimo narį Kazimierą Ralį. Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazijos komanda savo pranešime taip pat kalbėjo apie pirmąją miestelio mokyklą. Šaukėniškiai

papasakojo apie jų krašte gyvenusį Šaulių sąjungos įkūrėją ir vadą, knygnešių globotoją, švietėją, kultūros puoselėtoją dvarininką Vladą Pūtvį-Putvinskį bei kanauninką Joną Staševičių. Apie žymius savo krašto žmones pasakojo Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos mokiniai. Jie akcentavo 1919 metais ypač suaktyvėjusią pavasarininkų veiklą. Šios organizacijos nariai kūrė labdaros ir švietimo organizacijas.

Istorinių žinių konkurso „Ženklai ir įvykiai, menantys Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą“ nugalėtojais tapo Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos komanda, kurią parengė mokytojas Egidijus Ūksas, antrąją vietą laimėjo Tytuvėnų gimnazijos komanda, kurią parengė mokytojas Evaldas Butkus, mokytojos Vaidos Andrulienės parengta Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos komanda pelnė trečiąją vietą.[13]

Kelmės krašto muziejaus nuotrauka

2018 metų vasario mėnesį Kelmės rajono kultūros ir ugdymo įstaigos, seniūnijos, nevyriausybinės organizacijos, bendruomenės iškilmingai paminėjo Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį.

2018 m. vasario 9 d. Pašilėnų biblioteka, VO „Berželio bendruomenė“ ir Kelmės rajono Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazijos Pašilėnų universalus daugiafunkcis centras pakvietė savo krašto žmones į minėjimą-koncertą „Laisva šalis mana“, skirtą atkurtos Lietuvos šimtmečiui paminėti. Renginio metu skambėjo dainos apie Tėvynę, Lietuvą, gimtinę, kurias atliko Pašilėnų UDC moterų ansamblis „Vėjūnė“, vadovaujamas Romaldo Pečeliūno, mažosios atlikėjos Gustė Pliuskutė ir Kamilė Dilinskaitė, šou parodijų grupė „3+R“ (vadovė Rasa Šatienė), o J. Naujalio ir Maironio dainą „Lietuva brangi“ dainavo visi susirinkusieji.

Ingos Žiogaitės nuotrauka

Minėjimą-koncertą vedė Dalia Valienė, jai talkino moksleivės Saulė Lileikytė, Elvina Milkintaitė ir Aurelija Turskytė. Minėjimo erdvėje buvo eksponuojamos istorinių asmenybių ir įvykių fotografijos, Liudo Mažylio atrasto Vasario 16-osios akto kopijos, tautodailininkių Aldonos Railienės ir Jadvygos Popovos rankdarbiai.[14]

2018 m. vasario 15-ąją Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centre įvyko Lietuvos valstybės atkūrimo dienos minėjimo renginys „Lietuvos gimtadieniui – mūsų širdžių šviesa“ ir Kražių, tapusių 2018 m. Mažosios Lietuvos kultūros sostine, atidarymo šventė, surengta kartu su Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazija. Šventę vedė, dainavo ir šoko šios gimnazijos moksleiviai, vadovaujami mokytojų Emilijos Kvietkuvienės, Kansuelos Mačiulevičiūtės ir Jovitos Žakarienės. Renginyje kultūros centro muziejaus vedėjas Vygantas Mažonas ir gimnazijos istorijos vyr. mokytoja Vaida Andrulienė pristatė Kražių istoriją nuo 1918-ųjų iki šių dienų. Sveikindamas renginio dalyvius, Kelmės rajono savivaldybės meras Vaclovas Andrulis paminėjo, jog 2018 metai dar svarbūs tuo, kad Kražiams sukanka 765, o Kražių skerdynėms – 125 metai, tad Kražių ir kražiškių laukia nemaži iššūkiai. Kartu su Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centro direktore Lina Mikalajūnaite meras V. Andrulis paskelbė Kražių – Mažosios Lietuvos kultūros sostinės – atidarymą.[15]

Jono Lipskio nuotrauka

2018 m. vasario 15 d. atkurtos Lietuvos šimtmetį iškilmingai paminėjo Kelmės rajono Pakražančio gimnazijos bendruomenė ir gyventojai.

Šventinį koncertą bendruomenės nariams ir svečiams surengė gimnazijos moksleiviai bei Pakražančio kultūros centro kolektyvai. Po iškilmingo minėjimo Pakražančio bendruomenės pirmininkas Zigmas Gaidauskas pakvietė visus atidengti paminklą „Lietuva-100-Griniai“. Uždegtomis žvakutėmis ir gėlėmis ant kapo pagerbtas ir prisimintas savanoris Juozas Šemetulskis.[16]

Kelmės rajono Pakražančio gimnazijos nuotrauka

2018 m. vasario 16-ąją Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetis iškilmingai paminėtas Kelmėje. Atgimimo aikštėje surengta Valstybės vėliavos pakėlimo ceremonija. Kultūros centro fojė vyko šventinis koncertas-minėjimas „Vardan Tos...“. Kelmės rajono savivaldybės meras Vaclovas Andrulis įteikė Kelmės rajono garbės ženklus „Už nuopelnus Kelmės rajonui“. Ženklai įteikti Stanislovui Bružui už aktyvią šviečiamąją, kultūrinę ir bendruomeninę veiklą Kelmės rajone bei Ildefonsui Petkevičiui už

Vaidos Sutkienės nuotrauka

aktyvią visuomeninę veiklą ir verslo dvasios puoselėjimą Kelmės rajone. Renginio metu apdovanoti istorinių žinių ir raštingiausio mokinio konkursų nugalėtojai.[17]

2018 m. vasario 16 d. popietę įvyko orientacinis žaidimas „Atrask iš naujo Kelmę“, prasidėjęs nuo Kelmės kultūros centro. Žaidime startavo septynios komandos. Žaidimo dalyviai turėjo rasti Kelmės dvarą, dvaro vartus, svirną, namą, kuriame buvo kalinami ir kankinami kovotojai už laisvę, Icchoko Mero paminklą, Juozo Liaudanskio paminklą „Vargšui“, vandens malūną, senąją muzikos mokyklą, Evangelikų reformatų bažnyčią, iš senos nuotraukos atpažinti pagrindinę Kelmės sankryžą.[18]

Valentino Lukono nuotrauka

2018 m. vasario 16 d. Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečio minėjimo šventė Užventyje prasidėjo šv. Mišiomis Užvenčio parapijos bažnyčioje. Po šv. Mišių, kurias aukojo kunigas Aivaras Jurgilas, iškilminga eisena, plazdant vėliavoms ir skambant patriotinėms liaudies dainoms, pajudėjo Užvenčio kapinių link. Prie kryžiaus miesto skverelyje žuvusieji pagerbti tylos minute, padėta gėlių.

Ant Lietuvos Nepriklausomybės akto signataro Jono Smilgevičiaus kapo padėtos puokštės nuo prezidentės Dalios Grybauskaitės, rajono savivaldybės. Taip pat Užvenčio dvaro sodyboje atidengta atnaujinta paminklinė lenta Jonui Smilgevičiui atminti. Eisenos dalyviai turėjo galimybę Užvenčio kraštotyros muziejuje aplankyti fotografijų parodą „1918 metų Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai“, kurią pristatė muziejininkė Milda Knyzelienė.

Šventinį koncertą užventiškiams ir svečiams dovanojo Užvenčio kultūros centro meno mėgėjų kolektyvai. Šventinį Vasario 16-ajai skirtą pranešimą perskaitė Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazijos istorijos mokytoja Nemira Rimdeikienė. Renginyje dalyvavo laisvės kovų dalyviai, partizanai, sąjūdžio iniciatyvinės grupės nariai, jų vardu kalbėjo ir prisiminimais pasidalijo partizanė Elena Kazlauskienė. Šventinis koncertas baigėsi bendra daina „Žemėj Lietuvos ąžuolai žaliuos“.[19]

Užvenčio kultūros centro nuotrauka

Šaukėnų seniūnija, pasitikdama Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį, miestelio erdves papuošė tautine simbolika. Kultūros ir amatų centro darbuotojai kartu su gimnazijos mokiniais pagamino 100 medinių žaislų, kurie sugulė į tautinę juostą, puošiančią seniūnijos pastatą visus

jubiliejinius metus (už šiuos ir kitus darbus Šaukėnų seniūnija tapo Kelmės rajono savivaldybės administracijos seniūnijų konkurso „Metų darbas“ nugalėtoja).[20]

2018 m. vasario 16 d., išklausę šv. Mišių ir šimto bažnyčios varpo dūžių, šaukėniškiai rinkosi prie Judlės ežero įsikūrusio Tradicinių amatų centro. Čia vyko popietė „Lietuvos atkūrimo šimtmetį švenčiame kartu“, kurią kartu su Kultūros ir amatų centru surengė Šaukėnų seniūnija, asociacija „Šaukėnų miestelio bendruomenė“, Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazija.[21]

Lietuvos šimtmetį kartu su biblioteka paminėjo ir Stulgių kaimo bendruomenė. Šventiniame renginyje apie Vasario 16-osios reikšmę kalbėjo bibliotekininkė Ona Brazauskienė, savo sukurtą eilėraštį perskaitė Nijolė Bračkuvienė, koncertavo Kelmės miesto bendruomenės meno mėgėjų kolektyvas „Sūkurys“ ir armonikieriai, vadovaujami Justino Kasparo. Bibliotekoje veikė literatūros paroda „Lietuva – žemės žodis švenčiausias“.[22]

2018 m. vasario 15 d. Tytuvėnų kultūros centro Pagryžuvio skyrius kartu su Tytuvėnų gimnazijos Pagryžuvio ikimokyklinio-pradinio ugdymo skyriumi, bendruomene surengė Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimą „Mažoj širdelėj – Lietuva“. Renginyje kalbėjo 1988 m. vasario 16-ąją Pagryžuvio gyvenvietėje ąžuoliuką pasodinęs B. Rudzevičius, bendruomenės pirmininkė A. Ancikevičienė, buvusi mokytoja A. Drapanauskienė, N. Pertyla.[23]

LPS „Bočiai“ Kelmės bendrijos nuotrauka

2018 m. vasario 15 d. Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šimtmetį minėjo Kelmės Jono Graičiūno gimnazija.

Antrajame gimnazijos pastato aukšte buvo atidaryta mokinių plakatų paroda. Atidarymo renginyje sveikinimo žodį tarė gimnazijos direktorius Rimas Bielskis. Buvęs mokyklos direktorius, matematikos mokytojas Antanas Dziena šimtmečio proga gimnazijai padovanojo knygų, skirtų ruoštis matematikos egzaminui. Šias knygas buvo galima apžiūrėti skaitykloje, kurioje veikė ir senųjų leidinių, išleistų Lietuvoje 1918–1940 metais, paroda.

Istorijos mokytoja Rima Servienė, pasveikinusi su švente ir trumpai apžvelgusi 1918 metų įvykius, skatino didžiuotis Lietuva, dvidešimčia jos Nepriklausomybės Akto signatarų, kurie sugebėjo iškelti valstybingumo idėją ir atkurti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Sveikinimo žodį tarusi gimnazistų prezidentė Samanta Balkaitytė pakvietė gimnazistus dalyvauti iniciatyvoje „Su gimtadieniu, Lietuva!“.

Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos nuotrauka

Direktoriaus pavaduotoja Živilė Klimienė pristatė antrajame gimnazijos aukšte veikusią plakatų parodą, kurioje pavaizduoti žymūs Kelmės krašto žmonės, pristatomi lietuvių kalbininkai, kompozitoriai, Tado Ivanausko muziejus, šiemet švenčiantis 90-metį, pažintiniai takai, UNESCO paveldo objektai Lietuvoje, žymūs Lietuvos matematikai ir matematikos mokslo raida bei daugybė kitų su Lietuva susijusių dalykų.

Po pamokų vyko protų mūšis. Jo metu 2–4 klasių komandos turėjo atsakyti į trisdešimt penkis klausimus, susijusius su Lietuvos istorija ir dabartimi.[24]

Kelmės rajono Tytuvėnų gimnazijos pradinių klasių moksleiviai Lietuvos valstybės šimtmetį paminėjo dalyvaudami projektinės savaitės „Aš – Lietuvos pilietis“ veiklose: meninio skaitymo popietėje, piešinių parodoje „Mano Lietuva“, filmų ir viktorinos dienoje, o vasario 15-ąją, paskutinę projektinės savaitės dieną, sukūrė dovaną Lietuvai – savo rankų darbo gaminais puoštą širdį.[25]

Vyresnieji Tytuvėnų gimnazijos mokiniai ir mokytojai, pasitikdami valstybės 100-metį, porą savaičių puošė gimnaziją, dalyvavo įvairiuose projektuose bei pilietinėse akcijose, ruošėsi minėjimui. Tokios veiklos vyko ir gimnazijos Mockaičių bei Pagryžuvio skyriuose.

Gimnazistai gamino įvairius rankdarbius, veikė gimnazijos mokinių piešinių paroda „Gyvuok per amžius“. Pilietinėje akcijoje „Aš myliu Lietuvą“ dalyvavo 1–8 klasių mokiniai. 7 klasės mokiniai gamino plakatą „100 gerų darbų Lietuvos 100-mečiui“, kepė trispalvę 100 centimetrų skersmens picą. Gidų būrelio nariai ieškojo 100 priežasčių, kodėl verta aplankyti Lietuvą ir pagamino to paties pavadinimo plakatą. Mokinių taryba ir gimnazijos direktorė Irma Stankuvienė dalyvavo akcijoje „Pasveikink socialinius partnerius“.

Kelmės rajono Tytuvėnų gimnazijos nuotrauka

Vasario 16-osios išvakarėse Tytuvėnų gimnazijoje vyko Pilietiškumo diena. Mokiniai su auklėtojais skaitė tekstus apie Lietuvą, vyko filmų apie reikšmingiausius šimtmečio įvykius peržiūra. Vėliau mokiniai pristatė projektus „Nepriklausomybės ženklai“. Vyko protų mūšis „Lietuva – pasaulyje, pasaulis – Lietuvoje“. Minėjime „O, Lietuva, būk per amžius laisva...“ papasakoti apie 1988–1991 metų istorinius įvykius atvyko jų dalyviai – žurnalistė Nijolė Petrošiūtė ir buvęs mokytojas Petras Buchas. Svečiai pasidalijo prisiminimais apie pirmųjų vėliavų gamybą ir kėlimą, apie savanoriškų gynybos organizacijų kūrimą, apie to laikotarpio atmosferą, žmonių viltis ir baimes. Renginį vainikavo visų klasių paruoštas koncertas „Dainuoju Lietuvai“.

2018 m. vasario 16 d. minėjimas „O, Lietuva, būk per amžius laisva...“ surengtas ir Tytuvėnų kultūros centre.[26]

Įvairiomis veiklomis ir renginiais Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį paminėjo ir Kelmės rajono Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazija.

2018 m. sausio 30 d. pradinukai dalyvavo praktinėje veikloje „Mano medalis Lietuvai“. Vasario 8 d. gimnazijoje vyko 5–8 klasių viktorina, skirta Lietuvos Valstybės atkūrimo šimtmečiui paminėti. Viktorinoje dalyvavo komandos, sudarytos iš mokinių, tėvų ir senelių. Viktorinos dalyviai atsakinėjo į klausimus apie Lietuvos istoriją, geografiją, gamtą, sportą ir kultūrą. Vasario 12 d. Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos penktokai atkurtos Lietuvos šimtmečiui paminėti skyrė savo klasės valandėlę. Šiam minėjimui vaikai atsakingai ruošėsi visą savaitę: gamino gimtadienio kepurėles su Lietuvos vėliavos simbolika, vėlė trispalvius veltinio ženkliukus. 5–2g klasių moksleiviai dalyvavo akcijoje „Knygų skirtukai Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui“. Technologijų pamokų metu mokiniai kūrė knygų skirtukus, o Valstybės atkūrimo paminėjimo dieną 5 ir 1g klasės mokinės pasitiko visus ateinančius į gimnaziją ir įteikė pagamintus skirtukus.[27]

Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos nuotrauka

Į atkurtos Lietuvos šimtmečio paminėjimo sūkurį įsisuko ir Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos Karklėnų pagrindinio ugdymo skyriaus bendruomenė kartu su Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešosios bibliotekos Karklėnų biblioteka. Pasitikdami nepriklausomos valstybės šimtmetį, 1–4 klasių moksleiviai karpė popierinius drugelius, kurie trispalvės vėliavos spalvomis papuošė biblioteką. Mokinukų sukurtas Lietuvos žemėlapis papuošė mokyklos fojė sieną, o popieriniai laisvės paukščiai – mokyklos ir bibliotekos langus.

2018 m. vasario 15 d. įvairiose mokyklos erdvėse vyko iškilmingas Šimtmečio paminėjimas. Istorijos mokytoja Vaida Andrulienė bibliotekoje susirinkusiems dalyviams papasakojo apie Vasario 16-osios akto istorinę reikšmę. Mokyklos fojė skambėjo poezijos posmai, dainos, smuiko melodijos. Pradinukų klasėje vyko viktorina apie Lietuvą, o šventės kulminacija tapo Karklėnų pagrindinio ugdymo skyriaus Šimtmečio vaikų palinkėjimai Lietuvai, pasirašyti bibliotekoje. Bibliotekoje veikė literatūros paroda „Dainuoju Lietuvai“.[28]

2018 m. vasario 13 d. Kelmės rajonoUžvenčio Šatrijos Raganos gimnazijos pradinių klasių mokiniai dalyvavo meninio skaitymo konkurse „Ir žodžiai turi sparnus“. Septyniolika skaitovų savo eiles skyrė Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui.

Vasario mėnesį Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazijos Maltiečių vaikų dienos centro ir pailgintos dienos grupės lankytojai kūrė darbelius, organizavo įvairius renginius, skirtus Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui. Vaikai su dideliu entuziazmu puošė savo grupės patalpas, piešė piešinius, kūrė ir deklamavo eilėraščius, dainavo dainas, dalyvavo viktorinoje „Mano Lietuva“.[29]

Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazijos nuotrauka

2018 m. vasario 15 d. Kelmės „Aukuro“ pagrindinėje mokykloje vyko netradicinio ugdymo diena „Lietuva per 100 metų“.

Pradinių klasių mokiniai dalyvavo mokyklos meninio skaitymo konkurse „Ir žodžiai turi sparnus“, papuošė medelį pačių numegztais trijų spalvų kaspinėliais. 4a klasės mokiniai su mokytoja Michalina Puidokiene kėlė Lietuvos vėliavą Kelmės vandens bokšte. Vyresnieji moksleiviai rengė plakatus apie Lietuvos sporto, mokslo, kultūros pasiekimus, svarbiausius istorijos įvykius, rinko medžiagą apie penkis etninius Lietuvos regionus ir sukūrė lankytinų vietų koliažą.

Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos nuotrauka

Po šventinės asamblėjos, kuri buvo skirta Vasario 16-ajai paminėti ir I pusmečio rezultatams apžvelgti, kiekviena klasė paruošė po dovaną Lietuvai

– šoko, dainavo, deklamavo. Renginiui pasibaigus laukė staigmena – mokyklos prezidentės Alginijos Mickūnaitės iniciatyva skraidykle padaryta visų mokyklos mokinių ir mokytojų bendra nuotrauka su geltonais, žaliais ir raudonais lietpalčiais.

Tos pačios dienos vakare visi norintys rinkosi į folklorinių šokių vakaronę „Visa mokykla šoka“. Liaudies dainų ir šokių mokė Angelė Jovaišaitė, Sigutė Stonienė ir Rimantas Norkus.[30]

Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazijoje socialinių mokslų metodinės grupės iniciatyva 2018 m. vasario pradžioje buvo pradėtas vykdyti projektas „Atkurtai Lietuvai – 100 metų“, kuriuo siekta sutelkti gimnazijos bendruomenę prasmingai ir aktyviai paminėti atkurtos Lietuvos valstybės šimtmetį.

Didelio susidomėjimo sulaukė trispalvės juostos pynimas, kur kiekvienas bendruomenės narys galėjo nupinti savo juostos dalelę. Baigiamajame projekto renginyje išmatavus juostą paaiškėjo, kad jos ilgis siekė net 125 metrus. Juosta atiduota saugoti gimnazijos istorijos muziejui.

Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazijos nuotrauka

Projekto metu vyko gražiausio lietuviško vardo rinkimai. Daugiausia balsų surinko Ugniaus ir Augustės vardai. Gimnazijos bibliotekoje veikė literatūrinė paroda ,,Mylėk, lietuvi, tą brangią žemę“, kurią parengė bibliotekininkė I. Ramanauskienė. Mokytoja K. Gotautienė parengė parodą ,,Pinigai, naudoti Lietuvoje 1918–2018 m.“. Istorijos pamokos metu 7 klasės mokiniai tyrinėjo šio laikotarpio pinigus, nustatė, kokiame Lietuvos istorijos laikotarpyje jie buvo naudoti, kokią vertę jie turėjo.

Visos gimnazijos erdvės buvo išpuoštos mokinių, mokytojų ir kitų gimnazijos darbuotojų darbais, piešiniais, tautine simbolika. Antrojo aukšto fojė puošė „Meilės Tėvynei Dekalogas“, stendas su mokinių mintimis „Aš tikrai myliu Lietuvą“, 5–6 klasių mokinių angliškai parašyti akrostichai su žodžiu Lietuva ir laiškai Lietuvai. Dailės pamokų metu mokiniai įvairiomis meninės raiškos priemonėmis atskleidė Lietuvos laisvės temas. Per technologijų pamokas moksleiviai pynė draugystės apyrankes, kurias vėliau padovanojo gimnazijos ir miestelio bendruomenės nariams.[31]

Vaiguvos Vlado Šimkaus pagrindinė mokykla Vasario 16-osios išvakarėse pasitiko gausų būrį tinklinio žaidėjų, kurie savo sportines jėgas paskyrė Lietuvos šimtmečiui paminėti ir Aleksandro Alūzo taurei laimėti. Į varžybas atvyko tinklininkai iš Kelmės, Šaukėnų, Liolių.

Pirmosios pasirodė merginų komandos. 1-ąją vietą iškovojo mokyklos šeimininkės, antrąją – Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazijos komanda, trečiąją – Liolių pagrindinės mokyklos komanda. Po atkaklių kovų tarp vyrų komandų pirmąją vietą iškovojo Kelmės „Liūtai“, antroji vieta atiteko Vaiguvos „Knituvai“, trečioji liko „Etovis 2“ komanda.[32]

Vaiguvos Vlado Šimkaus pagrindinės mokyklos moksleiviai vykdė mokinių tarybos pilietiškumo akciją „Laisvės skrydis“, kurios metu simboliniais trispalviais paukščiais puošė Vaiguvos centrinę gatvę.

Vaiguvos Vlado Šimkaus pagrindinės mokyklos nuotrauka

Vasario 15 d. mokyklos bendruomenė ir Užvenčio kultūros centro Vaiguvos skyrius visus vaiguviškius pakvietė į kultūros namus, kur vyko šventinis minėjimas-koncertas „Tau, Lietuva“. Jo metu vyresniųjų klasių mokiniai „pynė“ trispalvę istorijos juostą, mažieji šoko liaudiškus šokius, koncertavo Vaiguvos kultūros namų mišrus vokalinis ansamblis, vadovaujamas Jurgitos Mickevičienės.[33]

Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešosios bibliotekos Vaiguvos bibliotekoje nuo vasario mėnesio pradžios vyko pilietinė akcija „100 palinkėjimų Lietuvai“, kurios metu bibliotekos lankytojai rašė palinkėjimus Lietuvos valstybei ir kabino juos ant Linkėjimų medelio. Visus metus bibliotekoje veikė dokumentų paroda „Vasario 16-oji. 100 metų atkurtai Lietuvai“.[34]

Lietuvos valstybės atkūrimo 100-metį darniai ir išradingai paminėjo Kelmės „Kražantės“ progimnazijos bendruomenė.

Pradinukai papuošė pirmojo aukšto fojė, 5–8 klasių mokiniai rašė tekstus apie duoną, vėliavą, baltiškus simbolius dailyraščio konkursui. Vėliau surengta šio konkurso nugalėtojų darbų paroda.

Mažieji progimnazijos mokinukai dalyvavo „Žiniukų“ mūšyje ir tyrėjų pertraukose. Jų metu drauge su vyresniaisiais mokiniais gilinosi į gamtos dėsnių kaitą, spalvų spektrą, domėjosi svarbiausiomis mūsų kraštui mokslo šakomis. 5–8 klasių moksleiviai atsakinėjo į šimtą klausimų, susijusių su Lietuvos istorija nuo 1918 m. iki 2018 m.

2018 m. vasario 15-ąją mokytojus ir mokinius subūrė Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo renginys, prasidėjęs Lietuvos valstybės himnu ir progimnazijos direktorės Laimos Simėnienės sveikinimu. Minėjime prisiminta tėvynės istorija, skambėjo eilės ir dainos apie Lietuvą ir valgytas didžiulis šventinis gimtadienio tortas. Klasėse vyko integruotos šventinės pamokos. Per pertraukas mokiniai dainavo liaudies dainas, šoko liaudiškus šokius, ratelius, dalyvavo edukaciniame užsiėmime „Lietuvių liaudies instrumentai“, kurį vedė Kelmės kultūros centro folkloristas Osvaldas Gerbenis. Šventinę dieną vainikavo šokių vakaras, kuriame mokinių parlamento nariai rengė linksmąsias estafetes, žaidimus.

Kelmės „Kražantės“ progimnazijos nuotrauka

Vasario 16-ąją „Kražantės“ progimnazijos bendruomenė – mokytojai, mokiniai ir jų tėvai – susibūrė į tradicinę šventinę eiseną, kurios metu iškilmingai nešė didžiulę trispalvę į Atgimimo aikštę.[35]

2018 m. vasario 15 d. šventinis renginys, skirtas atkurtos Lietuvos šimtmečiui paminėti, surengtas Kelmės rajono Vidsodžio pagrindinėje mokykloje.

Kelmės rajono Vidsodžio pagrindinės mokyklos nuotrauka

Renginį pranešimu apie nepriklausomybės reikšmę pradėjo istorijos mokytoja Ona Baliutavičienė. 10 klasės mokiniai parodė inscenizaciją apie 1918 metų Vasario 16-osios Nepriklausomybės Akto suradimą ir parvežimą į Lietuvą. 1–4 klasių mokiniai sukūrė filmuką apie Lietuvą, laisvę, o dešimtokai – padėkos medį „AČIŪ“, ant kurio sukabino Lietuvai nusipelniusių žmonių pavardes. Renginyje dalyvavęs mokyklos pirmosios laidos abiturientas E. A. Burokas pasidalino prisiminimais apie mokyklą, kaimą, Lietuvai itin reikšmingus įvykius. Mintimis apie Lietuvos istoriją pasidalijo mokyklos direktorius Vaidotas Monkevičius. Šventinį koncertą surengė 1–10 klasių mokiniai, padedami muzikos mokytojos Vaidos Vielavičienės.[36]

Kelmės rajono Liolių pagrindinė mokykla iš anksto ruošėsi Lietuvos atkūrimo šimtmečiui: kepė trispalvius keksiukus, puošė patalpas, gamino trispalves širdeles, kurias mokyklos bendruomenės nariai segėjo visą savaitę.

Kelmės rajono Liolių pagrindinės mokyklos nuotrauka

Vasario 15-ąją vykęs šventinis renginys pradėtas Lietuvos valstybės vėliavos įnešimu ir sugiedotu himnu. Mokiniai skaitė pranešimus, deklamavo eiles, šoko, dainavo. Sveikinimo žodžius tarė mokyklos vadovai bei svečiai.

Renginio dalyviai buvo pakviesti į lietuvių kalbos, literatūros ir geografijos viktoriną „Lietuvai – 100“. Viktorinoje dalyvavo Liolių pagrindinės mokyklos 5–6, 7–8, 9–10 klasių, Maironių skyriaus, mokinių mamų, renginio svečių, Liolių socialinės globos namų gyventojų ir darbuotojų komandos. Nugalėjo svečių komanda, kurią sudarė Liolių bibliotekos bibliotekininkė Asta Gedraitienė, poetas Viktoras Gulbinas, klebonas Remigijus Katilius, renginių organizatorius Romas Slunksnys, miškininkas Adolfas Kaubrė.[37]

Liolių pagrindinės mokyklos Maironių skyriuje visą savaitę buvo vykdomas atkurtos Lietuvos 100-mečiui paminėti skirtas projektas „Mes kiekvienas turim savo Lietuvą“. Savaitės pradžioje, vadovaujami mokytojos Jolantos Gečienės, visų klasių mokiniai dalyvavo akcijoje „100 gerų darbų Lietuvai“. Jie ant popieriaus lapelių rašė linkėjimus ir savo gerus darbus, jais puošė medį. Kitą dieną, vadovaujami muzikos mokytojos Jurgitos Mickevičienės, mokiniai skyrė pačias gražiausias dainas Lietuvai. Vadovaujami mokytojos J. Gečienės, visų klasių mokiniai dalyvavo akcijoje „Kuriu trispalvę“, kurios metu gamino geltonos, žalios ir raudonos spalvos popierines kepuraites. Kitą dieną mokiniai kartu su mokytojo padėjėja Birute Vasiliauskiene vaikščiodami po gyvenvietę visiems sutiktiems žmonėms dovanojo pačių pagamintas trispalves vėliavėles.

Kelmės rajono Liolių pagrindinės mokyklos nuotrauka

Šventinę projektinę savaitę mokykloje vainikavo renginys „Protų mūšis“, skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui. Jame dalyvavo visų klasių moksleiviai, mokytojai, svečiai, mokyklos bendruomenė.[38]

Kelmės rajono Tytuvėnų jaunimo mokykla Lietuvos šimtmetį 2018 m. vasario 15 d. pažymėjo netradicinio ugdymo diena „Mus užaugino Lietuva“, kurios metu vyko klasės valandėlės tema „Mano – tavo, mūsų visų Lietuva“, šventinis koncertas „Tau, mano Lietuva“, dokumentinio filmo „Istorijos perimetrai“ peržiūra ir aptarimas, šventinė programa lauke „Švęsk išradingai“, mokinių darbų parodos „Mūsų darbai – Tau, Lietuva“ pristatymas. 7–8 klasių mokiniai kūrė Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui skirtus sveikinimo atvirukus, kuriuos dalijo Budraičių bendruomenės gyventojams, o 9–10 klasių moksleiviai šventiškai papuošė mokyklos erdves.[39]

Kelmės rajono Tytuvėnų jaunimo mokyklos nuotrauka

2018 m. vasario 15 d. Kelmės specialiojoje mokykloje vyko Netradicinio ugdymo diena „Atkurtai Lietuvai – 100“. Mokytojų Ingos Šimulienės ir Onos Jokubauskienės inicijuotas projektas šiai svarbiai datai paminėti apjungė visą mokyklos bendruomenę – visi drauge puošė mokyklą, mokiniai dailyraščiu rašė Lietuvos himno tekstą, statė pilį, kūrė pilną lietuviškų simbolių kiaušinį, šventė Užgavėnes, pertraukų metu ir prie laužo mokyklos kieme dainavo lietuviškas dainas.[40]

Kelmės specialiosios mokyklos nuotrauka

Pasitikdamas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį, Kelmės lopšelis-darželis „Ąžuoliukas“ inicijavo respublikinę ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų piešinių parodą „MAŽOJ ŠIRDELĖJ – LIETUVA“. Paroda sulaukė didžiulio atgarsio ir susidomėjimo – į lopšelį-darželį atkeliavo 850 spalvingų, įvairiomis technikomis atliktų piešinių iš visos Lietuvos. 2018 m. vasario 6–20 dienomis piešiniai eksponuoti Kelmės kultūros centre, Kelmės Žemaitės viešosios bibliotekos vaikų erdvėje, lopšelyje-darželyje „Ąžuoliukas“, Kelmės Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčioje.

Kelmės lopšelio-darželio „Ąžuoliukas“ nuotrauka

2018 m. vasario 14 d. lopšelyje-darželyje vyko priešmokyklinių grupių viktorina „Mano Lietuva“. Pasipuošusios tautine atributika „Riešutukų“ ir „Pelėdžiukų“ komandos atsakinėjo į klausimus apie Lietuvą bei atliko praktinę užduotį – dėliojo dėlionę „Lietuvos kontūrinis žemėlapis“. Vasario 15-ąją lopšelio-darželio „Ąžuoliukas“ ugdytiniai, auklėtojos ir visa bendruomenė iškilmingai paminėjo Lietuvos valstybės 100-metį. Renginį vedusios auklėtojos Jūratė Bimbienė, Reda Mačiūnė ir Roma Kančiauskienė pasakojo apie Vasario 16-osios reikšmę, meninę programą parodė lopšelio-darželio ugdytiniai.[41]

Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelyje-darželyje vyko sveikatinimo renginiai, skirti Lietuvos 100-mečiui paminėti. 2018 m. vasario 14 d. lopšelio-darželio bendruomenė kūrė ledo mozaiką. Vaikai, tėveliai ir auklėtojos ruošė ledo kubelius, iš kurių darželio kieme dėliojo trispalvį užrašą „Aš myliu Lietuvą!“. Iškart po šios iniciatyvos surengta šventė „Kviečiame būrin visus – sportui šaltis nebaisus“ pagal įstaigoje įgyvendinamą ugdytinių sveikatos stiprinimo ir saugojimo programą „Sveika gyvensena – gyvenimo būdas nuo vaikystės“. Nors žiema sniegu nebuvo dosni, bet šventės dalyviai galėjo varžytis smagiose rungtyse – čiuožti sniego kalneliu su rogutėmis, žaisti įvairias estafetes ir statyti sniego miestą. Vyko interaktyvios viktorinos „Kaip surasti Lietuvą 2018?“ projekto veiklos.

Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelio-darželio nuotrauka

2018 m. vasario 15-ąją Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelyje-darželyje vyko Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui paminėti skirtas ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų meninio skaitymo konkurso „Aš myliu Lietuvą!“ I etapas. Jame dalyvavo keturiolika stilizuotais tautiniais drabužiais ar lietuvybę simbolizuojančiomis aprangos detalėmis pasipuošusių skaitovų iš įvairių amžiaus grupių. Lopšelio-darželio direktorė Lilija Paradnikienė visiems konkurso dalyviams įteikė padėkos raštus, pasveikino susirinkusiuosius Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečio proga.[42]

2018 m. vasario 15 d. Kelmės rajono Užvenčio vaikų lopšelyje-darželyje šventinis rytmetis, skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui paminėti, prasidėjo žvakių gamybos pamokėle, kurioje dalyvavo priešmokyklinės grupės ugdytiniai kartu su auklėtoja Sonata Rimkiene. Tądien į darželį vaikai kartu su tėveliais atėjo nešini namuose pasigamintomis vėliavėlėmis, o ugdytinės Dijos mama Daiva Bagdonienė visus vaišino šventiniu tortu.[43]

Kelmės rajono Užvenčio vaikų lopšelio-darželio nuotrauka

Kelmės rajono Tytuvėnų vaikų lopšelyje-darželyje savaitė, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui paminėti, prasidėjo 2018 m. vasario 12 d. šventiniu rytmečiu „Iš kur atėjome“. Auklėtojos vaikams papasakojo apie Lietuvos istoriją, mūsų šalies simbolius – vėliavą, Vytį. Visi susirinkusieji sugiedojo Lietuvos himną. Vaikai iš raidžių dėliojo žodį „Lietuva“, o iš konstruktoriaus kaladėlių surinko trispalvę. Vasario 13-ąją auklėtojos pravedė antrąjį šventinį rytmetį „Lietuvių tautosaka“. Kiekvienos vaikų grupės atstovai pasekė po pasakaitę, pasakė po keletą greitakalbių, skaičiuočių, žaidė nuotaikingą žaidimą „Šarka, šarka“. Vasario 14 d. į šventinį rytmetį „Suk suk ratelį“ atvyko svečiai – Tytuvėnų gimnazijos Meno skyriaus dainininkai ir Tytuvėnų kultūros centro šokėjai. Vasario 15 d. poezijos rytmetyje „Gražūs žodeliai Lietuvėlei“ vaikai deklamavo eilėraščius, šoko, vieni kitiems išsakė palinkėjimus.[44]

Kelmės rajono Tytuvėnų vaikų lopšelio-darželio nuotrauka

Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui atsakingai ruošėsi ir Kelmės rajono Šedbarų pradinės mokyklos-daugiafunkcio centro pradinukai. Tautiniais raštais vaikai papuošė klasių langus, kiekvienam šio centro darbuotojui įsegė savo pagamintas seges iš trispalvių juostelių.

2018 m. vasario 9 d. mokyklos-daugiafunkcio centro ugdytiniai susirinko į Šedbarų bibliotekoje vykusią viktoriną „Ką aš žinau apie Lietuvą ir jos kalbą“, į kurią pakvietė bibliotekininkas Antanas Galbuogis. Tarp trijų geltonai, žaliai ir raudonai

Kelmės rajono Šedbarų pradinės mokyklos-daugiafunkcio centro nuotrauka

pasipuošusių komandų vyko atkakli kova. Viktorinos dalyviams teko atsakyti į klausimus apie Lietuvą, jos istoriją, papročius, įvardinti žymiausius šalies žmones, išklausius įrašą atspėti, kokia tarme nuskambėjo aktorių skaitomas tekstas. Po viktorinos visi apžiūrėjo ir aptarė bibliotekoje veikusią spaudinių parodą „Lietuva šimtmečio tėkmėje“.

2018 m. vasario 15 d. Šedbarų pradinės mokyklos-daugiafunkcio centro salėje įvyko šventinis koncertas „Vienas vardas – Lietuva“, skirtas Lietuvos šimtmečiui. Po direktoriaus Romo Sadausko pranešimo koncertavo šio centro ugdytiniai ir Tytuvėnų kultūros centro Šedbarų skyriaus folkloro ansamblis „Parubežė“.[45]

Dalyvaudami akcijoje „Uždek žvakutę ant savanorio kapo“, Šedbarų daigiafunkciame centre įsikūrusių įstaigų darbuotojai ir ugdytiniai aplankė Šukiškių kaime 1995 m. atstatytą savanoriams atminti skirtą kryžių, uždegė žvakutes.[46]

2018 m. vasario 15 d. „Kražantės“ progimnazijos sporto salėje Kelmės vaikų ir jaunimo sporto mokykla suorganizavo Lietuvos atkūrimo 100-mečiui paminėti skirtą 100 baudų metimo konkursą, kuriame kvietė dalyvauti viso rajono 1–12 klasių moksleivius.

Kelmės vaikų ir jaunimo sporto mokyklos nuotrauka

Mokiniai metė baudas, susiskirstę į keturias amžiaus grupes. Konkurso nugalėtojais tapo: Augustas Mažeika (2007–2008 m. g.), įmetęs 41 baudą, Ainaras Pranckevičius (2004–2006 m. g.), kuriam pavyko įmesti 67 baudas, Domas Semenauskas (2001–2003 m. g.), įmetęs 84 baudas, ir Mantvydas Šimkus (1998–2000 m. g.), pataikęs net 87 baudas.[47]

2018 m. vasario 14 d. Kelmės profesinio rengimo centre įvykęs vakaras „Tiktai mūsų meilėj tu didžiulė“, skirtas Vasario 16-ajai, sukvietė ne tik Kelmės ir Tytuvėnų skyrių mokytojus ir mokinius, bet ir mokinių tėvus, mokyklos socialinius partnerius. Bardų Dariaus Leveckio ir Jono Baltoko dainos, darbuotojų Irenos Navickienės, Astos Gedvygienės, Irenos Šimkūnienės, Kelmės Žemaitės viešosios bibliotekos direktorės Ritos Grišienės, rajono literatų klubo „Vieversys“ atstovų Viktoro Gulbino ir Vytauto Šimkūno skaitomos savos kūrybos ir lietuvių poetų eilės kalbėjo apie meilę Lietuvai ir žmonėms, o V7/4 gr. mokinė Dalia Mališauskaitė perskaitė „Laišką Lietuvai“. Vakarą organizavo ir vedė neformaliojo švietimo organizatorė Dalia Griškevičienė.[48]

Kevino Damanskio nuotrauka

2018 m. gegužės 4 d. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešojoje bibliotekoje renginių ciklu paminėta Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena.

Minint Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną, gražia tradicija tampa bibliotekoje susiburti į savanoriškus vidudienio skaitinius, pristatyti ir paskaityti mėgstamą lietuvišką kūrinį ar jo ištrauką, pasidalyti savo skaitymo patirtimis. Tos pačios dienos popietę kartu su partneriais – Lietuvių kalbos draugijos Kelmės skyriumi, Kelmės kultūros centru, laikraščiu „Bičiulis“ – Kelmės Žemaitės viešojoje bibliotekoje surengtas vakaras „Žodis, kaip žiedas, tesiskleidžia laisvai“, skirtas Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienai bei Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui paminėti.

Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos istorijos mokytojo, Lietuvių kalbos draugijos Kelmės skyriaus nario Egidijus Ūkso pranešimas buvo skirtas prisiminti lietuvių kalbai ir lietuvybės išsaugojimui nusipelniusius veikėjus Mykolą Tvarauską ir Antaną Jusaitį. Šiaulių universiteto docentas dr. Juozas Pabrėža gimtąja skuodiškių tarme pristatė vieną svarbiausių savo gyvenimo darbų – praėjusiais metais išleistą monografiją „Žemaičių kalba ir rašyba“. Šia knyga kalbininkas įrodo, kad žemaičiai turi savo kalbą su visais reikalingais požymiais. Gausiais pavyzdžiais pateikiamos esminės žemaičių kalbos garsų tarimo, kirčiavimo, priegaidžių, morfologijos, sintaksės ir leksikos ypatybės, išdėstyti svarbiausi rašybos dalykai, pateikiami autentiški tekstai iš įvairių Žemaitijos vietovių bei žemaitiškos poezijos ir prozos pavyzdžiai.

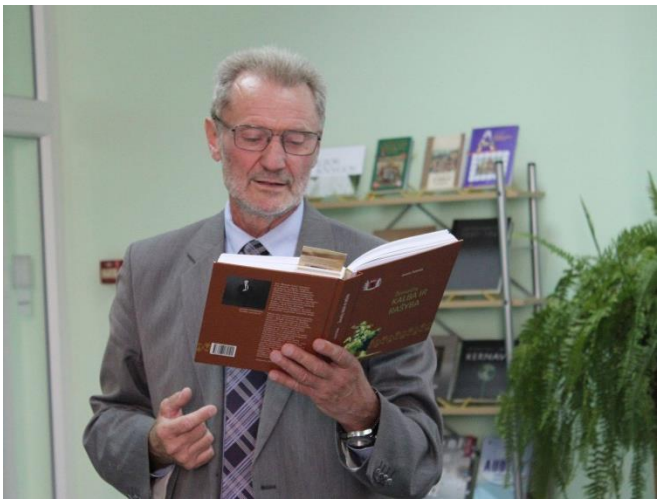

Rolando Kančausko nuotrauka

Visus, kurių darbas siejasi su spauda, knyga, žodžiu pasveikino Kelmės rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjo pavaduotoja Sonata Venckienė. Senąsias žemaitiškas dainas atliko Kelmės kultūros centro folkloro ansamblis „Taduja“.[49]

2018 m. gegužės 26 d., XXXVIII tradicinės liaudies meno šventės metu, Kelmės kultūros centro Juozo Liaudanskio dailės galerijoje atidaryta jungtinė Vilmos Marės, Viktorijos Bitinaitės-Stankevičienės, Alberto Martinaičio, Arūno Stankaus, Raimondos ir Vytauto Ramanauskų paroda „Tradicija ir dabartis“.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

Tekstilės dizainerė V. Marė pristatė savo kurtas sukneles, švarkelius, skraistes. Iš lino ir vilnos pasiūti rūbai puošti baltiškais simboliais. Po parodos pristatymo kūrėja, gyvenanti Lietuvoje ir JAV, vedė edukacinius užsiėmimus, kurių metu mokė kurti tekstilės dirbinius baltų raštų motyvais. Vilnietė keramikė V. Bitinaitė-Stankevičienė pristatė įspūdingas iš

žolynų sukurtas skulptūras, o mažeikiškiai R. ir V. Ramanauskai – kūrinius iš beržo tošies. Šiaulietis tautodailininkas, etnografas A. Martinaitis atvežė amuletus iš akmens, papuošalus, saulutes, Užgavėnių kaukes, būgnus, medinius bokštus. Parodoje buvo galima pasigrožėti ir kito šiauliečio, muzikos mokytojo A. Stankaus kurtais muzikos instrumentais – kanklėmis, skrabalais.[50]

2018 m. liepos 1–6 d. vykusioje Lietuvos šimtmečio dainų šventėje „Vardan tos...“ dalyvavo 19 mūsų rajono kolektyvų.

Liepos 2 d. prasidėjusioje liaudies meno parodoje „Gyvos jungtys“ Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčioje eksponuotos tautodailininko-meno kūrėjo Valdo Bandzos akmens skulptūros.

Liepos 3 d. Folkloro dienoje „Didžių žmonių žemė“ Bernardinų sode, pilių teritorijoje, Katedros aikštėje koncertavo rajono folkloro kolektyvai: Kelmės kultūros centro folkloro ansamblis „Judlė“ (vadovė Angelė Jovaišaitė), Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Kelmės skyriaus Folkloro ansamblis „Ramočia“ (vadovas Valdas Rutkūnas), Pakražančio kultūros centro tradicinė kapela „Gers čiesas“ (vadovė Laima Lapinskienė), o Kelmės kultūros centro folkloro ansamblis „Taduja“ (vadovas Osvaldas Gerbenis), be koncertų folkloro erdvėse, dalyvavo ir šventiniame koncerte „Greta milžinų“.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

Liepos 4 d. Teatro dienoje „Sau, tautai, žmonijai“ dalyvavo Užvenčio kultūros centro vaikų ir jaunimo dramos kolektyvas „Pepinukas“ (vadovė Ona Granickienė).

Liepos 4-osios Ansamblių vakare „Tėvyne mūsų“ Kalnų parke dalyvavo Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos liaudies instrumentų orkestras (vadovė Dalia Miliauskienė) ir liaudiškos muzikos kapela „Vija“ (vadovas Gerimantas Rukas), Kelmės kultūros centro liaudiškos muzikos kapela „Kelmynė“ (vadovas Gerimantas Rukas), Tytuvėnų kultūros centro liaudiškos muzikos kapela „Svaja“ (vadovas Regimantas Zenauskas).

Liepos 5 d. Šokių dienoje „Saulės rato ritimai“ šoko Kelmės krašto šokėjai iš Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos (vadovė Laisvė Monkevičienė), Kelmės kultūros centro (vadovė Dijana Bakšienė), Tytuvėnų kultūros centro merginų liaudiškų šokių grupė (vadovė Henrika Barkauskienė), Kelmės kultūros centro pagyvenusiųjų liaudiškų šokių grupė „Patrepsėlis“ (vadovė Dijana Bakšienė) ir Užvenčio kultūros centro vyresniųjų liaudiškų šokių grupė „Putinėlis“ (vadovė Ona Jankauskienė).

Liepos 5-osios pučiamųjų instrumentų orkestrų koncerte „Vario audra“ grojo Kelmės kultūros centro, Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos Pakražančio skyriaus ir Pakražančio gimnazijos jungtinis pučiamųjų instrumentų orkestras (vadovai – Svajūnas Klimas ir Vladislovas Miklovas).

Liepos 6-ąją šventės dalyvių eitynėse iš Katedros aikštės į Vingio parką ir Dainų dienoje „Vienybė težydi“ Vingio parko estradoje dalyvavo Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos (vadovė Rasa Štabokienė) ir Tytuvėnų gimnazijos skyriaus jaunių choro „Ugnelė“ (vadovė Nijolė Astašauskienė) choristai, Kelmės kultūros centro mišrus choras „Cantio“ (vadovė Dalia Miklovienė).[51]

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

2018 m. liepos 12 dienos pavakarę Kelmės rajono savivaldybės mero pavaduotojas Albertas Brazas, Administracijos direktorė Irena Sirusienė, direktoriaus pavaduotoja Danutė Laivienė, Švietimo, kultūros ir sporto skyrius į Krašto muziejų sukvietė visus rajono meninių kolektyvų, dalyvavusių 2018 metų Lietuvos šimtmečio dainų šventėje „Vardan tos...“, vadovus ir organizatorius aptarti dalyvavimo šventėje rezultatus ir padėkoti už nelengvą, bet prasmingą darbą Lietuvai ir rajonui. Visiems kolektyvų vadovams įteikti Lietuvos nacionalinio kultūros centro padėkos raštai ir šventės atminimo medaliai. Už gerą organizacinį darbą šventės dienomis Administracijos direktoriaus padėkos raštais apdovanoti Kelmės rajono darbo grupės nariai Austėja Bagdonavičiūtė ir Ramūnas Barauskas.[52]

2018 m. liepos 9–27 dienomis Kelmėje vyko VIII akmentašių simpoziumas. Kūrybinėje stovykloje darbavosi skulptorius Kazys Bimba, Šiaulių rajone Ginkūnuose gyvenantis skulptorius Jonas Vaicekauskas, kelmiškis meno kūrėjas, akmentašys Valdas Bandza. Šie akmentašiai kūrybinėse stovyklose Kelmėje dalyvauja nuo pat jų atsiradimo pradžios. Pirmą kartą stovykloje dalyvavo skulptorius žemaitis Jonas Virbauskas, į kūrybinės stovyklos darbą įsiliejo ir Kelmės krašto žmogus, šiuo metu gyvenantis ir kuriantis Kauno rajone, Garliavoje, skulptorius Adolfas Teresius.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

Kūrybinės stovyklos uždarymo renginio pradžia vyko 2018 m. liepos 27 d. Kelmės kultūros centre, kur įteikti padėkos raštai simpoziumo rėmėjui verslininkui Petrui Račkauskui ir Lietuvos tautodailininkų sąjungos Šiaulių skyriaus pirmininkei Laimai Kelmelienei. Išėjus į miesto erdves, akmentašiai pristatė savo darbus, papasakojo apie kūrinio idėjas: Jonas Virbauskas pristatė darbą „Susimąsčiusi“, Jonas Vaicekauskas – „Atgimimas“, Kazys Bimba – „100 atkurtai Lietuvai“, Valdas Bandza – „Lietuvos globėjas“, Adolfas Teresius – „Lietuva – mūsų namai“.

Simpoziumo rezultatas – skulptūros, papuošusios Kelmės miesto viešąsias vietas.[53]

2018 m. rugsėjo 19 d. Kelmės krašto muziejaus padalinyje, Žalpių kraštotyros muziejuje, atidaryta nauja ekspozicija „Žalpių pradžios mokykla“. Renginio metu buvo pristatyta ir edukacinė programa „Pamoka tarpukario pradžios mokykloje“.

Žalpių muziejus įsikūręs Lietuvos istorijai vertingame pastate – buvusioje Žalpių valsčiaus pradžios mokykloje. Šis, beveik 100 metų skaičiuojantis pastatas, mena Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą mūsų krašte. Tai vienas iš nedaugelio išlikusių materialių Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 1918 m. simbolių. Žalpių valsčiaus mokykla pradėta statyti 1918 metais. Jos statybą visų gyventojų suneštomis lėšomis organizavo Lietuvos Steigiamojo Seimo trijų kadencijų narys, visuomenės veikėjas Kazimieras Ralys (1885–1958).

Renginį vedė Alina Žalandauskienė, jai talkino į mokinių personažus įsikūnijusios Asta Gedraitienė ir Rima Dumšienė, koncertavo Pakražančio kultūros centro tercetas, vadovaujamas Sauliaus Venckaus. Prisiminimais dalijosi tarpukario laikų mokinė Teresė Ivoškytė-Ralienė, 8-ajame dešimtmetyje mokęsis Rimas Milkintas ir 9-ojo dešimtmečio moksleivė Vita Milkintaitė.

Naujoje klasėje Alina Žalandauskienė pristatė edukacinę programą, kurios metu į suolus susėdę renginio dalyviai mokėsi dailyraščio.

Kelmės krašto muziejaus nuotrauka

Kelmės krašto muziejaus direktorė Danutė Žalpienė įteikė padėkos raštą Irinai ir Ildefonsui Petkevičiams už suteiktą didžiulę paramą muziejaus atnaujinimui. Muziejaus atsinaujinimu džiaugėsi ir sėkmės linkėjo LR Seimo nario Juozo Rimkaus padėjėja-sekretorė Janina Skeberdienė, Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja Danutė Laivienė, Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjo pavaduotoja Sonata Venckienė, Pakražančio gimnazijos direktorė Raimonda Blužienė, Kelmės Žemaitės viešosios bibliotekos direktorė Rita Grišienė, Pakražančio seniūnijos seniūnas Alfonsas Sakalauskas ir žurnalistas Bronislavas Klimašauskas.[54]

2018 m. spalio 19 d.–lapkričio 30 d. Kelmės kultūros centro Juozo Liaudanskio dailės galerijoje surengta Lietuvos dailininkų sąjungos Vilniaus skulptorių sekcijos mažosios plastikos skulptūrų paroda „Skulptoriai atkurtos Lietuvos šimtmečiui“.

Spalio 19 d. vykusiame parodos atidaryme dalyvavo parodos sumanytojai ir kuratoriai: skulptoriai – Lietuvos dailininkų sąjungos Vilniaus skulptorių sekcijos pirmininkė Aušra Jasiukevičiūtė ir Daumantas Kučas, mažosios plastikos skulptūrų autoriai – Vilniaus dailės akademijos profesorė Dalia Matulaitė, VDA Telšių fakulteto profesorius, metalo meno kūrėjas Romanas Inčirauskas, Jurga Užkurnytė, Justinas Vidas Simonavičius ir Rimantas Eidėjus.

A. Jasiukevičiūtė sakė, kad ši paroda – dokumentinė, socialinė akcija, pilietinė iniciatyva, kūrybinė reakcija į dabarties iššūkius. Šimtmečio jubiliejus yra pretekstas apmąstyti valstybę kaip

fenomeną naudojant skulptūros kalbą. Pasitelkiant įvairius amatus, materializuojasi įvairių kartų skulptorių mintys ir idėjos. Pasak parodos organizatoriaus D. Kučo, šios parodos dalyviai švenčia atkurtos valstybės šimtmetį dovanodami jos žmonėms pramogą regėti, lytėti, patirti skulptūrą, nes tai vienas brangiausių ir įdomiausių menų. Iš Kelmės rajono kilusi skulptorė D. Matulaitė kalbėjo, jog ši paroda yra viena labai retų galimybių pamatyti platų kuriančių skulptūros lauke menininkų spektrą, pajusti gyvybingumą, susipažinti su jaunųjų skulptorių mąstymo įvairove.[55]

Ritos Ščiglinskienės nuotrauka

2018 m. lapkričio 23 d. Kelmės kultūros centre įvyko minėjimas-koncertas, skirtas Lietuvos kariuomenės dienai paminėti. Renginio metu buvo prisimintas bajoro, dvarininko, visuomenės ir kultūros veikėjo, vieno iš Šaulių sąjungos įkūrėjo Vlado Pūtvio-Putvinskio atminimas. Minėjime kalbėjo Lietuvos šaulių sąjungos, Vlado Putvinskio-Pūtvio klubo atstovas Tautvilas Putvis, iškilmingą pasižadėjimą Lietuvos valstybei davė jaunieji šauliai. Šventinį koncertą susirinkusiesiems dovanojo Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos ir Kelmės kultūros centro kolektyvai.[56]

Vaclovo Liubino nuotrauka

ŠVENČIA VAIKAI IR JAUNIMAS

2017 m. vasario 15 d. Kelmės krašto muziejuje surengta pilietiškumo pamoka Kelmės rajono mokyklų moksleiviams ir visuomenei „Laisvės keliu: istorinės asmenybės“ ir istorinių žinių konkursas, kurį organizavo Kelmės rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, Kelmės rajono istorijos mokytojų metodinis būrelis ir Kelmės krašto muziejus.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

Penkių rajono gimnazijų mokiniai parengė programą „Kelmės krašto žmonių indėlis kuriant Nepriklausomą Lietuvą“ apie ryškiausias Kelmės krašto asmenybes, prisidėjusias prie Lietuvos valstybės atkūrimo 1918 metais: Kazimierą Mackevičių, Kazimierą Ralį, Joną Smilgevičių, Povilą Višinskį ir Vladą Pūtvį-Putvinskį.

Dvylikos rajono mokyklų 6–9 klasių mokiniai dalyvavo istorinių žinių konkurse „Vasario 16-osios kūrėjai ir puoselėtojai“, kurio nugalėtojais tapo Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos mokiniai, Tytuvėnų gimnazijos atstovai pelnė 2-ąją vietą, treti liko Pakražančio gimnazistai.

2–4 gimnazijos klasių mokiniams muziejuje surengta edukacinė programa „Daiktai, dokumentai, nuotraukos, menantys Lietuvos valstybės atkūrimo pradžią 1917–1920“. Edukacinės programos metu dalyviai muziejaus ekspozicijos salėse turėjo atlikti įvairias užduotis.[57]

2017 m. kovo 9 d. Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokykla surengė dešimtąjį respublikinį vaikų ir jaunimo dainavimo konkursą „Vyturiai ir vyturėliai“. Konkurse dalyvavo 53 kolektyvai – solistai, duetai ir vokaliniai ansambliai nuo 4 iki 18 metų. Į Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklą atvyko 165 mokiniai, 26 mokytojai ir 25 koncertmeisteriai iš visos Lietuvos.

Vertinimo komisijoje dirbo Šiaulių universiteto Muzikos pedagogikos katedros docentas, Šiaulių universiteto merginų choro „Pavasaris“ meno vadovas Gediminas Ramanauskas, Klaipėdos universiteto Menų akademijos dėstytoja, Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatorijos vokalo pedagogė Giedrė Zeicaitė, Šiaulių „Juventos“ progimnazijos mokytoja metodininkė Loreta Mikutienė, Šiaulių Sauliaus Sondeckio menų gimnazijos dainavimo mokytoja Viktorija Gurejeva.

Geriausiai pasirodę jaunieji „vyturėliai“ buvo apdovanoti I, II, III laipsnio bei laureato diplomais.[58]

2017 m. balandžio 28 d. Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokykla surengė respublikinį sakralinės muzikos festivalį „ADORAMUS“.

Evangelikų liuteronų bažnyčioje vykusio festivalio metu skambėjo Tytuvėnų gimnazijos meno skyriaus, Tauragės muzikos mokyklos, Joniškio Algimanto Raudonikio meno mokyklos Žagarės filialo ir Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos mokinių ir mokytojų atliekami įvairių epochų kūriniai.[59]

Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos nuotrauka

2017 m. balandžio 29 d. Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos jaunių choras, kurio vadovė yra mokytoja metodininkė Rasa Štabokienė, chormeisterė – mokytoja metodininkė Beata Pralgauskienė, kartu su Vilniaus Karoliniškių muzikos mokyklos kameriniu orkestru dalyvavo jungtiniame koncerte „Skambantis pavasaris“ Rundalės pilyje, Latvijoje.[60]

Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos nuotrauka

2018 m. gegužės 4 d. Liolių pagrindinėje mokykloje įvyko renginys „Lietuvai ir Motinai“, skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui ir Motinos dienai paminėti.

Padedami mokytojos Laimos Lapinskienės ir pradinių klasių mokytojų 1–10 klasių mokiniai parengė meninę programą. Mamoms skirtus eilėraščius deklamavo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupių vaikai, kurie džiugino gausų būrį svečių. Susirinkusiuosius pasveikino mokyklos direktorius Albertas Pumputis, koncertavo Kelmės kultūros centro pučiamųjų instrumentų orkestras, vadovaujamas Svajūno Klimo, bei Liolių socialinės globos namų gyventojų ansamblis (vadovas Rimantas Norkus).

Kelmės rajono Liolių pagrindinės mokyklos nuotrauka

Pilietinę pušaičių sodinimo akciją sveikinimo kalba pradėjo seniūnas Vytautas Mikalauskas (1955–2019), kuris kvietė visus susirinkusiuosius puoselėti tradicijas, saugoti gamtą, ugdyti pilietines vertybes. Skambant pučiamųjų orkestro maršui, prie paminklo partizanams buvo pasodinta 100 pušaičių. Pirmąją pušaitę pasodino miškininkas Adolfas Kaubrė, o kitas – svečiai, mokytojai, mokiniai, jų mamos.

Po renginio kareiviška koše ir arbata visus akcijos dalyvius vaišino mokyklos bendruomenės narys Gediminas Sebeckas.[61]

2018 m. rugpjūčio 11 d. surengta tradicinė Kukečių seniūnijos šventė „Piliakalnis senas mums praeitį mena“ prie Burbaičių piliakalnio.

Tradicinę šventės ugnį ant piliakalnio uždegė Kukečių seniūnijos seniūnė Meilutė Masalskienė, o dainomis šventę pradėjo šeimininkai – Elvyravos pagrindinės mokyklos mokinys Gražvydas Dobrovolskis, vėliau – Kelmės kultūros centro Lupikų skyriaus mišrus vokalinis ansamblis „Vakarė“. Dainas dovanojo ir Raseinių rajono kultūros centro Nemakščių vyrų vokalinis-instrumentinis ansamblis, liaudiškos muzikos grupė „Sadūnai“ iš Zarasų rajono, Kelmės jaunimo grupė „Good Time Boys“.

Vaclovo Liubino nuotrauka

Nepabūgę darganoto oro, šventės dalyviai klausėsi koncertų, šoko, dainavo, vaišinosi Ramūno Geco, Mindaugo Slavinsko ir Justino Kančelkio ant laužo ruoštomis vaišėmis, linksminosi diskotekoje.[62]

2018 m. spalio 12 d. Šaukėnų kultūros ir amatų centre vyko šventinis renginys, skirtas Vlado Pūtvio-Putvinskio 145-osioms gimimo metinėms paminėti. Renginį organizavo Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazijos bendruomenė kartu su Kultūros ir amatų centru.

Šventėje dalyvavo Lietuvos šaulių sąjungos vadas pulkininkas leitenantas Gintaras Koryzna, Vlado Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentas, Vyčio kryžiaus ordino kavalierius Stasys Ignatavičius, Kelmės rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjas Stasys Jokubauskas, generolo Povilo Plechavičiaus 6-osios rinktinės vadas, atsargos pulkininkas leitenantas Kazimiras Čiuplinskas, Vlado Pūtvio-Putvinskio giminės atstovas Tautvilas Putvis, generolo P. Plechavičiaus 6-osios rinktinės šauliai.

Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazijos nuotrauka

Gimnazijos direktorė Rima Andrulienė pasveikino šventės dalyvius ir dėkojo visiems, kuriems rūpi šios iškilios asmenybės atminimas. Pranešimą apie Vladą Pūtvį-Putvinskį perskaitė Kelmės krašto muziejaus muziejininkas Rimantas Serva. Lietuvos Šaulių sąjungos vadas pulkininkas leitenantas G. Koryzna ragino mokinius nepasimesti pasaulyje, rūpintis Lietuva bei lietuviškumo išsaugojimu ir dovanojo „Įsakymus šauliams“. Vlado Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentas S. Ignatavičius įteikė gimnazijai Vlado Putvinskio atminimo medalį, sukurtą 145-osioms gimimo metinėms. T. Putvis visos giminės vardu dėkojo susirinkusiems, džiaugėsi, jog V. Pūtvis-Putvinskis prisimenamas, linkėjo visiems laikytis jo idėjų. Generolo P. Plechavičiaus 6-osios rinktinės vadas, atsargos pulkininkas leitenantas K. Čiuplinskas priminė, jog ir šiandien Šaulių sąjunga remiasi V. Pūtvio-Putvinskio ideologija.

Šventės metu buvo rodomi fragmentai iš filmo „Gimtinėn sugrįžtantys“, mokiniai skaitė V. Pūtvio-Putvinskio ir jo žmonos laiškus, buvusios mokinės K. Taraškaitės „Odę Putvinskiui“, o

jaunieji šauliai E. Rimša ir G. Biknys perskaitė Šaulio įsakus. Renginyje skambėjo gimnazijos Muzikos skyriaus mokinių dainos, šoko gimnazijos mokinių ir jų mamų šokių kolektyvai, grojo Kelmės kultūros centro pučiamųjų orkestras, vadovaujamas Svajūno Klimo. V. Pūtvio-Putvinskio atminimą puoselėjantys gimnazijos jaunieji šauliai (vadovė K. Gotautienė) vyko padėti gėlių ant kapo. Po šventės visi susirinkusieji buvo vaišinami šauliška koše.[63]

2018 m. spalio 18 d. Kelmės rajono Šedbarų pradinės mokyklos-daugiafunkcio centro bendruomenė kartu su svečiais kūrė kompoziciją tautiniais motyvais iš gamtoje randamų medžiagų – medžių lapų, gėlių, eglių šakų, kaštonų, gilių – ir siekė naujo Lietuvos rekordo.

Kelmės rajono Šedbarų pradinės mokyklos-daugiafunkcio centro

800 kvadratinių metrų kompozicijos kūrime dalyvavo ne tik Šedbarų pradinės mokyklos-daugiafunkcio centro bendruomenė, kaimo bendruomenė „Spiečius“, bet ir Kelmės rajono Vidsodžio pagrindinės mokyklos bei Raseinių rajono Šiluvos gimnazijos mokinukai su mokytojomis, Tytuvėnų apylinkių seniūnijos seniūnas Valdas Ivanauskas bei Kelmės rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyriausioji specialistė Vijoleta Norkutė. Kompozicijos kūrėjus smagia liaudiška muzika linksmino Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos kapela, vadovaujama Gerimanto Ruko.[64]

ŠVENČIA GLOBALI LIETUVA

2017 m. gegužės 27 d. Kelmėje surengta XXXVII Liaudies meno šventė. Vytauto Didžiojo gatvėje vyko tautodailės mugė, Laisvės gynėjų aikštėje prie Algirdo Lipeikos menų mokyklos surengtas koncertas „Tai gražiai, gražiai mane augino“, Kelmės kultūros centro Juozo Liaudanskio dailės galerijoje atidaryta Regionų tautinio kostiumo, archeologinių ir tautinių kostiumų fotografijų bei Adolfo Teresiaus sakralinių medžio skulptūrų paroda. Didelio susidomėjimo sulaukė Evangelikų liuteronų bažnyčios parkelyje demonstruoti amatai, vaikų kiemelis, liaudiški žaidimai, tradicinių valgių degustacija, Kelmės kultūros centro folkloro kolektyvų koncertas.

Vaidos Sutkienės nuotrauka

Vidurdienį Didžiojoje scenoje Vytauto Didžiojo gatvėje vyko oficialus šventės atidarymas, visuomenei pristatyti į šventę atvykę svečiai. Kelmiškius ir miesto svečius pasveikino rajono savivaldybės meras Vaclovas Andrulis, LR Seimo narys Juozas Rimkus, savivaldybės administracijos direktorė Irena Sirusienė.

Didžiojoje scenoje vyko Valstybinio choro „Vilnius“ ir aktoriaus Vytauto Rumšo programa, skirta Reformacijos 500 metų jubiliejui paminėti. Drauge koncertavo Kelmės kultūros centro mišrus choras „Cantio“ (vadovė Dalia Miklovienė), Kelmės kultūros centro moterų vokalinis ansamblis „Melodija“, Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos jaunių choras (kolektyvų vadovė Rasa Štabokienė).

Pažiūrėti šventinių koncertų ir smagiai praleisti laiką kelmiškiai ir miesto svečiai galėjo iki pat vidurnakčio.[65]

2018 m. gegužės 26 d. Kelmėje vyko XXXVIII tradicinė Liaudies meno šventė, visiems dovanojusi puikią nuotaiką ir gerų įspūdžių.

Šventiniai renginiai prasidėjo gegužės 25 d. Tarptautinio folkloro festivalio „Ir pajauga žali leipa“ atidarymo koncertu Kelmės kultūros centre. Čia susirinkusius festivalio dalyvius, svečius ir žiūrovus pasveikino Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktorė, festivalio globėja Irena Sirusienė.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

Rekonstruotoje Vytauto Didžiojo gatvėje vyko tautodailės mugė. Kelmės evangelikų liuteronų bažnyčios parkelyje įsikūrė senųjų amatų miestelis. Šventės dalyviai parkelyje lankė seniūnijų kiemelius, kuriuose išradingai prisistatė ir lankytojus nuoširdžiai vaišino bendruomenės.

Kelmės kultūros centro kieme veikė vaikų žaidimų kiemelis „Aš – tavo draugas“, pritraukęs mažųjų dėmesį. Kelmės evangelikų liuteronų

bažnyčios parkelyje koncertavo Kelmės rajono mėgėjų meno kolektyvai, surengta Šiaulių klubo „Seni ratai“ mašinų ekspozicija.

Oficialaus šventės atidarymo metu kelmiškius ir miesto svečius pasveikino meras Vaclovas Andrulis, Kelmės miesto seniūnas Romas Atkočaitis. Koncertavo tarptautinio folkloro festivalio „Ir pajauga žali leipa“ dalyviai.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

Laisvės Gynėjų aikštėje vykusiame koncerte „Tai gražiai gražiai mane augino“ pasirodė Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos kolektyvai. Ten pat vyko linijinių šokių kolektyvų programa, kitoje aikštėje – zumbos treniruotė.

Šventei persikėlus į Draugystės parką visi galėjo pasiklausyti folkloro festivalio „Ir pajauga žali leipa“ svečių koncerto. Čia pasirodė Uogrės savivaldybės kultūros centro folkloro ansamblis „Artava“ (Latvija), Klaipėdos miesto savivaldybės etnokultūros centro tradicinės instrumentinės muzikos kolektyvas „Senoliai“, folkloro grupė „Maspindzelo“ iš Sakartvelo.

Vakaro koncerte dalyvavo „The Good Time Boys“, atlikėja Monika Marija Paulauskaitė su gyvo garso grupe, atlikėja Samanta Tina, vokalinė vaikinų grupė „el Fuego“.

Atėjus sutemoms į Kelmę sugrįžo ugnies misterija „Pašlovinkim mirksnį būties“. Dalyvavo būgninininkas, audioperformansų kūrėjas ir atlikėjas Gintautas Gascevičius, folkloro, eksperimentinės muzikos atlikėjas Donis (Donatas Bielkauskas) ir liaudies dainų atlikėja Rasa Serra (Rasa Veretenčevienė).[66]

ŠVENTĖS PALIKIMAS

Vaidos Sutkienės nuotrauka

2016 metais Kelmės kapinėse buvo sutvarkyta aplinka prie paminklo tautos kančiai atminti ir Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Antano Račo kapavietė – įrengta apie 200 kvadratinių metrų betono trinkelių danga, atnaujinti žolynai, įrengti nauji laiptai. Įamžinta Gruževskių šeimos palaikų palaidojimo vieta. Projekto autorė – Šiaulių architektė Vitalija Petronytė.[67]

2016 m. lapkričio 25 d. Kelmėje buvo pagerbtas evangelikų reformatų kunigo, profesoriaus, filosofijos mokslų daktaro Konstantino Kurnatausko atminimas.

Kun. prof. dr. K. Kurnatausko atminimo diena prasidėjo pamaldomis Kelmės evangelikų liuteronų bažnyčioje, kurioje K. Kurnatauskas kunigavo beveik 40 metų. Po pamaldų visi rinkosi prie Jono Graičiūno gimnazijos, kur Kelmės miesto seniūnas Romas Atkočaitis atidengė Atminimo lentą. Joje skelbiama: „Kelmės miestas dėkingas kunigui, profesoriui, daktarui KONSTANTINUI KURNATAUSKUI (1878–1966), vienam iš Kelmės švietimo draugijos, 1921 m. įsteigusios Kelmės progimnaziją, vėliau išaugusią į gimnaziją, įkūrėjų, pirmajam progimnazijos direktoriui.“.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

Renginiai tęsėsi gimnazijoje. Čia surengta paroda, skirta K. Kurnatausko gyvenimui ir veiklai prisiminti. Parodos eksponatai liudija neeilinę K. Kurnatausko erudiciją ir plačią bei prasmingą veiklą: jo pastangomis Kelmėje suburta Švietimo draugija, jis – pirmasis progimnazijos direktorius, vienas iš Vytauto Didžiojo universiteto Evangelikų teologijos fakulteto įkūrėjų, Vytauto Didžiojo universiteto, Lietuvos universiteto profesorius, universitetų senatų narys, žurnalo „Mūsų žodis“ redaktorius, Lietuvos išeivijos evangelikų reformatų bažnyčios generalinis superintendentas. Įspūdinga K. Kurnatausko bibliografija – anglų, lenkų, vokiečių, hebrajų ir kitomis kalbomis parašytos knygos.

Aktų salėje susirinkusius gimnazijos ir miesto bendruomenės narius, svečius sveikino gimnazijos direktorius Rimas Bielskis, kalbėjo Kelmės rajono savivaldybės mero pavaduotojas, Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo Kelmės rajone komisijos pirmininkas Izidorius Šimkus (1949–2018) ir pamaldas evangelikų liuteronų bažnyčioje laikęs kunigas Rimas Mikalauskas, giedojo gimnazistai Jorūnė Antanaitytė, Deimantė Andriulytė, Armandas Druktenis ir Grigas Andrulis. Pranešimus apie K. Kurnatausko gyvenimą, veiklą skaitė Klaipėdos universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Teologijos katedros vedėjas, Evangeliškosios teologijos centro direktorius, Vokietijos Federacinės Respublikos Garbės konsulas doc. dr. Arūnas Baublys ir Kelmės rajono savivaldybės tarybos narys, Jono Graičiūno gimnazijos mokytojas Egidijus Ūksas.[68]

2017 m. liepos 6-ąją, Valstybės (Lietuvos Karaliaus Mindaugo karūnavimo) dieną, iškilmingai atidaryta Tytuvėnų miesto aikštė. Įvykdytas projekto „Tytuvėnų miesto centrinės aikštės ir šalia esančios rekreacinės teritorijos sutvarkymo ir pritaikymo visuomenės poreikiams“ pirmasis etapas.

Oficialioje aikštės atidarymo ceremonijoje kalbėjo ir užbaigtu aikštės sutvarkymo projektu pasidžiaugė Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktorė Irena Sirusienė, savivaldybės meras Vaclovas Andrulis, Tytuvėnų seniūnas Romas Čerkauskas. Aikštę pašventino Tytuvėnų parapijos klebonas Rimantas Žaromskis. Koncertinę programą atliko Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Muzikos akademijos solistai Gabrielė Kuzmickaitė ir Martynas Žukauskas.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

Tytuvėnų miesto centrinės aikštės ir šalia esančios teritorijos sutvarkymo sąmatinė vertė siekė 440 tūkstančius eurų. Buvo atlikti lietaus vandens surinkimo tinklų iš aikštės ir Maironio gatvės statybos darbai, įrengtas modernus aikštės, paminklų apšvietimas, dalies Maironio ir Šiluvos gatvių ir pėsčiųjų perėjų apšvietimo tinklai. Aikštės teritorija išklota kelių spalvų moderniomis trinkelėmis, pritaikytomis ir žmonių su negalia poreikiams, pasodinta naujų medelių ir daugybė įvairių spalvų bei rūšių gėlių, pastatyti poilsio suoleliai, šiukšlinės, naujas informacinis stendas.[69]

2018 m. sausio 19 d. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešojoje bibliotekoje pristatyta 2017-ųjų pabaigoje išleista knyga „Senoji Kelmė: atvirukai ir fotografijos“.

Solidžią 180 puslapių knygą-albumą, kurios sudarytojai – Petras Kaminskas ir Jonas Nekrašius, redakcinė komisija: pirmininkas – rajono savivaldybės meras Vaclovas Andrulis, nariai: mero pavaduotojas Izidorius Šimkus (1949–2018), Kelmės krašto muziejaus direktorė Danutė Žalpienė, muziejininkas Rimantas Serva ir jau Amžinybėn iškeliavęs ilgametis Kelmės rajono kultūros darbuotojas Algis Petras Krutkevičius, 800 egzempliorių tiražu išleido UAB „Litera“. Knygoje pristatomi svarbiausi senuosiuose atvaizduose išlikę miesto, architektūros objektai, žmonės, istoriniai įvykiai, šventės, tuomečio gyvenimo atspindžiai: mada, buitis, technika. Atvirukai, fotografijos, žemėlapiai ir kita ikonografinė medžiaga paimta iš Kelmės krašto muziejaus, Lietuvos nacionalinio muziejaus ir Vytauto Didžiojo karo muziejaus archyvų, privačių kolekcijų.

Vaidos Sutkienės nuotrauka

Knygos pagrindą sudaro atvirukai ir senosios fotografijos, tačiau joje pateikta ir Kelmės krašto muziejaus direktorės D. Žalpienės parengta XV–XX a. pirmosios pusės Kelmės istorijos

apžvalga, knygos sudarytojas P. Kaminskas nagrinėja atvirukus su Kelmės atvaizdais, o J. Nekrašius apžvelgia senus žemėlapius, XIX–XX a. fotografijos Kelmėje aspektus, kelmiškių portretus. Knygoje publikuojamuose atvirukuose ir fotografijose atsispindi laikotarpis nuo XIX a. pabaigos iki 1941 metų, prie kiekvieno jų pateikta informacija lietuvių ir anglų kalbomis.

Knyga „Senoji Kelmė: atvirukai ir fotografijos“ – puiki dovana tiek miesto istorijai neabejingiems kelmiškiams, tiek į mūsų rajoną atvyksiantiems užsienio svečiams, ir, pasak rajono savivaldybės mero V. Andrulio, gražus Kelmės miesto istorijos priminimas.[70]

2018 m. vasario 16 d. Užvenčio dvaro sodyboje atidengta atnaujinta paminklinė lenta Jonui Smilgevičiui atminti. Lentą atidengė savivaldybės administracijos direktorė Irena Sirusienė ir muziejininkė Milda Knyzelienė, kalbėjo buvęs seniūnas Zonis Virbalas. Užvenčio kraštotyros muziejuje eisenos dalyviai aplankė fotografijos parodą „1918 metų Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai“, kurią pristatė muziejininkė Milda Knyzelienė.[71]

Užvenčio kultūros centro nuotrauka

Viešoji įstaiga „Auros projektai“ 2016 m. pradėjo rengti projektą „Žymūs žmonės“, skirtą Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui paminėti. Projektą sudarė atskirų Lietuvos kraštų knygų serija. Viena šios serijos knygų „Žymūs žmonės. Kelmės kraštas“ buvo skirta kelmiškiams – gimusiems, dirbantiems, kūrusiems, šį kraštą garsinantiems žmonėms arba tiems, kurie gimė kitur, tačiau savo gyvenimą paskyrė Kelmės kraštui.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

2018 m. gegužės 16 d. Kelmės krašto muziejuje įvyko knygos „Kelmės kraštas. Žymūs žmonės“ pristatymas. Leidinyje apžvelgiama krašto istorija, šiandieninės seniūnijos, bendruomenės, kolektyvai, paminėti 539 iškiliausi asmenys, svarbiausios datos; pristatomos kultūros, švietimo įstaigos; minimi regiono seniūnijose esantys vertingiausi, įdomiausi kultūros paveldo paminklai.

Pagrindinėje knygos dalyje sugulė įvairios spalvingos gyvenimo istorijos, knygos herojų mintys. Dauguma autobiografijų tekstų yra autentiški, atspindi pačių kelmiškių požiūrį į praeitį ir gyvenimą. Knygos viršeliui panaudotas dailininko Andriaus Seselsko grafikos darbas „Pienė“, kurio centre – šimtametė Kražių šviesuolė Juzefa Ramanauskaitė.

VšĮ „Auros projektai“ direktorę Romą Milašienę ir visą kolektyvą knygos išleidimo proga pasveikino Kelmės rajono savivaldybės meras Vaclovas Andrulis ir savivaldybės administracijos direktorė Irena Sirusienė, renginio svečiai.[72]

Kiaunorių kaimo bendruomenė, vadovaujama Onos Vaičiulienės, 2013 metais skverelyje priešais bažnyčią pasodino pirmuosius medelius. Ąžuolai ir liepos turėjo simbolizuoti šiame kaime gimusius berniukus ir mergaites. Per penketą metų vietos gyventojų pamėgtame parke buvo pasodinta trylika ąžuoliukų ir vienuolika liepaičių. 2018 m. gegužės 19 d. čia vyko graži Kiaunorių kaimo bendruomenės šventė, kurios pavadinimas „Šeima – gyvybės lopšys“.

Saulėtą šeštadienį vietos gyventojus prie ūgtelėjusių medžių pasitiko ilgametė Kiaunorių kaimo bendruomenės pirmininkė O. Vaičiulienė, Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktorė Irena Sirusienė, administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyriausioji specialistė Rima Rimdeikienė, Tytuvėnų apylinkių seniūnijos seniūnas Valdas Ivanauskas, Kelmės krašto partnerystės vietos veiklos grupės pirmininkė Nelė Želvienė bei Tytuvėnų kultūros centro direktorė Alma Šlivinskienė. O. Vaičiulienė perskaitė Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2018 m. kovo 29 d. sprendimą „Dėl šeimų parko vardo suteikimo Kiaunorių kaimo parkui“. Prie ką tik pasodintos liepaitės buvo pakviesta jauniausioji kiaunoriškė Emilija Gumbakytė kartu su tėveliais Vytautu ir Neringa Gumbakiais bei vyresne sese Juste. Šiame parke savo medelius jau turi Vytautė Puidokaitė, Urtė Gedminaitė, Melita Buivydaitė, Pijus Dapševičius, Liudas Morkūnas, Gustas Mikalauskas ir Pijus Ulevičius.

Onos Petravičienės nuotrauka

Neliko pamiršti ir garbaus amžiaus kaimo gyventojai. Lietuvos šimtmečiui atminti pasodintą ąžuoliuką globos du vyriausi kiaunoriškiai – Česlovas Žymantas ir Antanas Banevičius. Parką papuošė skulptoriaus Eugenijaus Arkušausko medinės skulptūros. Naująjį parką pašventino Kiaunorių parapijos klebonas Donatas Grabažis.

Smagią nuotaiką, skambias melodijas susirinkusiems dovanojo N. Astašauskienės vadovaujami Tytuvėnų gimnazijos Meno skyriaus auklėtiniai ir mokytojai, Pakražančio kultūros centro kapela (vadovas Saulius Venckus) ir Tytuvėnų kultūros centro Kiaunorių skyriaus meno mėgėjų kolektyvas, vadovaujamas Algimanto Šurnos.[73]

2018 m. lapkričio 24 d. Kražių bažnyčioje buvo paminėtos Kražių skerdynių 125-osios metinės. Buvo aukojamos šiai sukakčiai skirtos šv. Mišios, dr. Dangiras Mačiulis perskaitė pranešimą, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis palaimino prie bažnyčios vartų sienos pritvirtintą lentą, kurioje surašytos žinomų Kražių bažnyčios gynėjų pavardės. Vyskupas palaimino ir prie bažnyčios pastatytas lentas, kuriose įamžintos šio krašto Vyčio Kryžiaus kavalierių ir 1918–1920 m. Nepriklausomybės karių savanorių pavardės.[74]

Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centro nuotrauka

2019 m. kovo 1 d. prie Užvenčio kraštotyros muziejaus buvo atidengta atminimo lenta, skirta penkiems šio krašto 1919–1920 m. Nepriklausomybės kovų savanoriams – Vyčio Kryžiaus ordino kavalieriams. Ją atidengė rajono meras Vaclovas Andrulis ir šį apdovanojimą pelniusio iš Užvenčio seniūnijos Dangvietų kaimo kilusio leitenanto, Nepriklausomybės kovų Liudo Tugaudžio dukra Virginija, dabar gyvenanti Naujojoje Akmenėje, bei sūnus Virginijus, gyvenantis Užvenčio seniūnijoje. Atminimo lentą pašventino Užvenčio klebonas Aivaras Jurgilas. Renginio dalyviai sugiedojo himną, o Lietuvos kariuomenės KASP Prisikėlimo apygardos VI rinktinės kariai savanoriai iššovė tris salves – už Nepriklausomybės kovų dalyvius, Vasario 16-osios akto signatarą Joną Smilgevičių bei šio krašto žmones ir nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Užvenčio kraštotyros muziejaus nuotrauka

Renginyje kalbėjo šios atminimo lentos atidengimo vienas iniciatorių – Kelmės vietinio ūkio direktorius Dainius Popovas. Istorine apžvalga apie Užvenčio krašto savanorius Liudą Tugaudį, Albiną Čepauską, Stasį Černiauską, Vincą Raubą ir Ipolitą Žulį pasidalijo Užvenčio kraštotyros muziejaus muziejininkė Milda Knyzelienė. Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos darbuotojai Almantas Šlivinskas ir Audronė Kiršinaitė užventiškiams pristatė Lietuvos savanorio Stasio Butkaus atsiminimų knygą „Vyrai Gedimino kalne“. Teatralizuotą programą pagal S. Butkaus prisiminimų knygą parodė Kurtuvėnų regioninio parko ansamblis „Kurtovė“.

Gražiu renginiu pasidžiaugė ir šiauliškis istorikas, profesorius, Seimo Laisvės kovų ir istorinio valstybės įamžinimo komisijos pirmininkas Arūnas Gumuliauskas, meras V. Andrulis, Užvenčio seniūnijos seniūnas Linas Mačernius.[75]

KITI RENGINIAI

2016 metai

Vijurkų vaikų globos namų bendruomenė prisijungė prie VšĮ „Pilietiškumo, demokratijos ir teisės programų centras“ organizuojamo pilietinio projekto „AŠ UŽ LIETUVĄ“. 2016 m. gegužės pabaigoje globotiniai, kartu su globos namų darbuotojais, nuvyko pas Kukečių seniūnijoje gyvenančią vienišą senolę ir pasisiūlė padėti sutvarkyti aplinką, namus. Jaunuoliai nuravėjo daržovių lysves, gėlių darželį, kieme nupjovė žolę, nuvalė langus, baldus. Atsisveikindami pažadėjo senolei padėti ir ateityje, o grįždami namo surinko šiukšles iš pakelių, gražindami apylinkes, kuriose gyvena.[76]

2016 m. spalio 2 d. Tytuvėnuose iškilmingai atidengtas Sofijos Romerienės paminklas. Atidengimo iškilmės prasidėjo Tytuvėnų Švč. Mergelės Marijos Angelų karalienės bažnyčioje aukotomis Šv. Mišiomis. Po Šv. Mišių, grojant vargonams, Andrėja Gričiutė teatrališkai pristatė Sofijos Romerienės gyvenimą ir kūrybą.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

2015-ieji metai buvo skirti dailininkės Sofijos Dembovskytės-Romerienės 130-osioms gimimo metinėms. Nors dailininkė ir jos šeima Tytuvėnuose praleido tik dalį savo gyvenimo, Romerių šeimos indėlis į miesto gyvenimą neblėsta iki šiol. Siekiant įamžinti S. Romerienės atminimą, nuspręsta Tytuvėnų miesto centre įkurdinti monumentą. Buvo paskelbtas konkursas, kuriam menininkai pristatė savo idėjas. Komisija iš septynių pretendentų nugalėtoju išrinko skulptoriaus iš Šiaulių Gintauto Lukošaičio kūrinį.

Šio gražaus momento metu grojo Tytuvėnų gimnazijos meno skyriaus vaikai. Tytuvėnų parapijos klebonas Rimantas Žaromskis pašventino skulptūrą, o moksleiviai padėjo puokštę gėlių.[77]

2016 m. gruodžio 16 d. Kelmės krašto muziejuje vyko Šaulių sąjungos veikėjo, Nepriklausomybės kovų ir Klaipėdos krašto sukilimo dalyvio, Kelmės šaulių būrio vado Vytauto Putvinskio-Pūtvio 115-ųjų gimimo metinių paminėjimas. Renginyje dalyvavo Šaulių sąjungos štabo vyriausiasis specialistas Dovydas Jokubauskis, V. Putvinskio-Pūtvio provaikaitis Tautvilas Putvis. Šaulių sąjungos ryšių su visuomene vyriausiasis specialistas Stasys Ignatavičius apžvelgė V. Putvinskio-Pūtvio gyvenimą ir veiklą.

Per V. Putvinskio-Pūtvio minėjimą koncertavo Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazijos moksleiviai. Ant Šaulių sąjungos įkūrėjo kapo Kelmės kapinėse jaunųjų šaulių atstovai padėjo gėlių.[78]

2017 metai

2017 m. rugsėjo 9 d. Kelmės rajono delegacija dalyvavo Lietuvos etninės kultūros draugijos Kauno teritorinio padalinio surengtose pirmosiose Lietuvos etnožaidynėse, kurios vyko Aleksandro Stulginskio universiteto parodų aikštyne. Šis renginys, skirtas Lietuvos nepriklausomybės šimtmečiui paminėti, surengtas vykdant projektą „Judrieji lietuvių liaudies žaidimai vaikų ir jaunimo fiziniam aktyvumui skatinti“.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

Tautinių žaidynių komandą parengė Jono Graičiūno gimnazijos kūno kultūros mokytoja metodininkė Vitalija Saikavičienė. Kelmės kultūros centro Etninės kultūros ir tradicinių amatų skyriaus vedėja Nomeda Jokubauskienė sukvietė rajono tautiškumo puoselėtojus. Šaukėnų kultūros ir amatų centro amatininkai, tautodailininkai bei kulinarinio paveldo puoselėtojai pristatė savo rankdarbius, demonstravo jų gamybos procesus. Ypač didelio susidomėjimo sulaukė Irenos Budrienės mezgimo ant grėblio demonstravimas, unikalūs medžio lazdų drožėjo Mečislovo Ežerskio darbai. Renginio dalyviai noriai skanavo žemaitišką kastinį bei mūsų krašto šeimininkių pagamintus sūrius. Koncertinę ir šviečiamąją programą parengė Valdo Rutkūno vadovaujamas ansamblis.

Renginio organizatoriai Kelmės rajono delegaciją įvertino kaip aktyviausią, išradingiausią ir gausiausią.[79]

2017 m. rugsėjo 20 d. LR Seime vyko šventinė konferencija, skirta 1917 m. rugsėjo 18–22 d. Vilniuje vykusios Lietuvių konferencijos 100-mečiui paminėti.

Į konferenciją Seime, Kovo 11-osios Akto salėje, pakviesti šalies moksleivių ir jų mokytojų bendruomenių, archyvarų, muziejininkų, bibliotekininkų, jaunimo atstovai kartu su valstybės politikais klausė pranešimų, kuriuos skaitė prof. dr. Antanas Kulakauskas, ambasadorius, prof. dr. Alfonsas Eidintas, Rasa Zozaitė, dr. Artūras Svarauskas, lektorius Andrius Grodis.

Konferencijoje dalyvavo Kelmės rajono savivaldybės meras Vaclovas Andrulis, rajono savivaldybės tarybos narys Ramūnas Baranauskas, Žemaitės viešosios bibliotekos direktorė Rita Grišienė, Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio istorijos mokytoja metodininkė Rainolda Drungėlienė, Kelmės „Kražantės“ progimnazijos lietuvių kalbos mokytoja metodininkė Alma Paulauskienė.[80]

2017 m. rugsėjo 20 d. Vidsodžio pagrindinės mokyklos mokiniai kūrė Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui skirtą tautinę juostą. Padedami socialinės pedagogės Jurgos Cikanavičienės ir dailės mokytojos Dianos Baltrušaitienės, mokiniai iš obuolių, kaštonų, kankorėžių, kukurūzų, šermukšnių, gėlių žiedų sudėliojo

Kelmės rajono Vidsodžio pagrindinės mokyklos nuotrauka

12,5 metro ilgio juostą, kurios kraštelius papuošė Lietuvos vėliavos spalvomis. Pasidžiaugę rezultatu, nusifotografavę bendroje nuotraukoje, šią prasmingą akciją Vidsodžio mokyklos bendruomenė baigė šūkiu „Mes mylime Lietuvą!“.[81]

2017 m. spalio 23 d. Liolių pagrindinėje mokykloje vyko rudens šventė „Jos didenybė bulvė“, skirta artėjančiam Lietuvos 100-mečiui ir mokyklos 95-mečiui paminėti. Renginį organizavo mokytoja Danguolė Viršilienė, o vedė aštuntokė Agnė Lapinskaitė ir dešimtokas Osvaldas Linkus.

Danguolės Viršilienės nuotrauka

Kiekviena klasė paruošė ir pristatė patiekalą iš bulvių – nuo bulvinių spurgyčių ar keksiukų iki į kulinarinį paveldą įtrauktų vėdarų. Šventę pajvairino žaidimai, atrakcionai, rateliai, mįslės. Renginyje dalyvavusios mokinių mamos parodė, kaip iš bulvių gaunamas krakmolas. Susirinkusieji išklausė aštuntokių Andrėjos Valčiukaitės ir Gretos Mižutavičiūtės pranešimo „Bulvės“ bei 10 klasės moksleivių Evelinos Dembinskytės ir Ugnės Zakrzeckaitės pranešimo „Bulvių nauda sveikatai“.

Šventės pabaigoje visi dalyviai sudėjo dėlionę „LIETUVAI–100, MOKYKLAI–95“, pasidžiaugė įdomia ir prasminga veikla. Vėliau vaišinosi bulvių plokštainiu, kurį iškepti padėjo mokyklos socialiniai partneriai – Liolių socialinės globos namai.[82]

2017 m. spalio 24 d. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešojoje bibliotekoje buvo pristatyta Virginijos Olišauskaitės-Norkuvienės portretinių fotografijų paroda „Šimtmetį menantys vingiai“.

Pasak parodos autorės, tėvų ir senolių veidai – tai tarsi istoriniai dokumentai – tikri, nesumeluoti, nepadailinti. Taip ir kilo idėja juos įamžinti, tarsi protestas vis labiau įsigalinčiam dirbtinio grožio, jaunystės kultui. Parodos sumanytojai teko nemažai pabendrauti su Lietuvos savivaldybių atstovais, geriausiai pažįstančiais savo krašto senolius, išgirsti rekomendacijas atrenkant ilgaamžius. Dažniausiai lydima socialinio darbuotojo, V. Olišauskaitė-Norkuvienė aplankė ne vieną Lietuvos ilgaamžį, išklausė jo istoriją, padarė gausybę kadrų senolių natūralioje aplinkoje, pamėgtose vietose. Ieškodama išskirtinių veidų ir unikalių kadrų, fotografė aplankė Klaipėdos, Palangos, Joniškio, Kelmės, Kaišiadorių, Telšių ir kitas savivaldybes.

Rolando Kančausko nuotrauka

V. Olišauskaitė-Norkuvienė dėkojo visiems, padėjusiems įgyvendinti jos sumanymą: senoliams už jų atvirumą ir pasitikėjimą, savivaldybių atstovams – už bendradarbiavimą. Parodos pristatyme dalyvavę Kelmės rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir

sporto skyriaus vedėjas Stasys Jokubauskas, jo pavaduotoja Sonata Venckienė ir Socialinės paramos skyriaus vedėja Reda Každailienė autorei taip pat negailėjo gražių žodžių, atkreipė dėmesį į idėjos originalumą ir palinkėjo ateityje realizuoti ją ne tik parodos, bet ir knygos pavidalu.[83]

2017 m. lapkričio 21 d. klubas „Be rėmų“ Kelmės profesinio rengimo centre pristatė projekto „Veikime kartu“ vieną iš veiklų – fotokoliažus „Žemaitijos istorija kitaip“, skirtus Lietuvos 100-mečiui ir Piliakalnių metams.

Projektinė veikla prasidėjo rugsėjo mėnesį. Klubo „Be rėmų“ Jaunųjų sekcijos nariai kartu su klubo vadove Dalia Griškevičiene lankė ir fotografavo Žemaitijos piliakalnius, domėjosi vietovių istorija. Vėliau, padedami dailės mokytojos Liucijos Eitmantytės, atsirinko labiausiai patikusias nuotraukas, pagal kurias kūrė fotokoliažus.

Kelmės profesinio rengimo centro nuotrauka

Savo darbus klubo „Be rėmų“ atstovai pristatė ir Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje vykusiame respublikiniame mokinių edukaciniame-kultūriniame renginyje „Laiko ženklai. 2017 metai“.[84]

2017 m. gruodžio 11 d. Liolių pagrindinėje mokykloje įvyko Advento pradžios renginys „Kelionė į šimtmečio Kalėdas“, skirtas net trims progoms: Lietuvos valstybės 100-mečio, Liolių mokyklos 95-mečio ir miestelio 510-osioms įkūrimo metinėms. Renginio tikslas – supažindinti moksleivius su šio krašto architektūrinių paminklų – kapinių koplyčios, bažnyčios ir varpinės – istorija, meno vertybėmis, kultūros paveldu, prisiminti Kūčių ir Kalėdų tradicijas, Advento reikšmę, pasveikinti su artėjančiomis šventėmis Liolių socialinės globos namų ir miestelio gyventojus.[85]

Kelmės rajono Liolių pagrindinės mokyklos nuotrauka

2018 metai

2018 metais Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centras įgyvendino Lietuvos kultūros tarybos finansuotą projektą – Skaitymo skatinimo renginių ciklą „Lietuva skaitys – skaityk ir tu!“. Projektas skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui paminėti bei susietas su 2018 metais minėtinais lietuvių autorių vaikams jubiliejais.

Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centro nuotrauka

Sausio mėnesio pradžioje Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centre vyko projekto pristatymo ir akcijos „100 knygų Lietuvai“ paskelbimo renginys, kuriame dalyvavo Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos pradinių klasių mokiniai ir mokytojai. Pagrindinis akcijos tikslas – Kražių miestelio ir visos seniūnijos vaikus ir jaunimą skatinti perskaityti ne mažiau 100 lietuvių autorių knygų. Perskaitytų knygų pavadinimai ir jų autoriai pačių mokinių užrašomi į bibliotekos vedėjos Renatos Norvaišienės parengtą „knygą“. Renginio metu mintimis apie Lietuvos šimtmetį dalijosi ir apie valstybės istorijos vingius pasakojo kultūros centro muziejaus vedėjas Vygantas Mažonas.[86]

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuotrauka

2018 m. sausio 11 d. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje atidaryta paroda „Aš Esu“, skirta atkurtos Lietuvos šimtmečiui. Parodoje eksponuojamus kompiuterinio piešimo būdu atliktus darbus net penkerius metus kūrė specialiųjų poreikių turintys Kelmės specialiosios mokyklos mokiniai, vadovaujami mokytojo Valdo Kančausko.[87]

2018 m. sausio 25 d. Kelmės rajono savivaldybės suaugusiųjų mokymo centre vyko vienas populiariausių lituanistinių renginių rajone – raštingiausio mokinio konkursas. Jį rengė Kelmės rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, Lietuvių kalbos draugijos Kelmės skyrius, Lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų metodinis būrelis, Suaugusiųjų mokymo centras. 2018-ųjų metų konkursas buvo skirtas atkurtos Lietuvos šimtmečiui, todėl diktantai, parengti pagal P. Dundulienės, Just. Marcinkevičiaus, V. Zaborskaitės, V. Dautarto tekstus, skleidė tam tikrą patriotiškumo žinią – juose plėtojamos gimtosios kalbos, Lietuvos, jos gamtos, istorijos, mitologijos temos. Rašydami diktantą, šešiasdešimt devyni 5–10 klasių mokiniai iš įvairių rajono mokyklų pasitikrino savo žinias ir gebėjimus. Konkurso nugalėtojomis, nepadariusios nė vienos klaidos, tapo E. Užkurytė iš Kelmės J. Graičiūno gimnazijos, A. Mickūnaitė iš Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos ir E. Baltrušaitytė iš Tytuvėnų gimnazijos (mokytojos V. Karabienė, D. Ramanauskienė, E. Gedraitienė).[88]

2018 m. sausio 25 d. LR Seime vyko respublikinio riešinių konkurso „Mūsų Lietuva“, skirto Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 100-mečiui paminėti, laureačių iškilminga apdovanojimo ceremonija. Konkursą organizavo viešoji įstaiga „Kapolė“, apdovanojimų ceremonijos globėjas ir parodos iniciatorius – LR Seimo narys Andrius Palionis.

Konkurse dalyvavo 59 riešinių mezgėjos. Vertinimo komisija išrinko šešiolika geriausių riešinių. Tarp geriausiųjų – ir Kelmės rajono rankdarbių meistrės, tautodailininkės Jolantos Gečienės, tautodailininkės Almos Meškienės ir Zitos Nagevičienės riešinės.[89]

2018 m. sausio 26 d. Kelmės kultūros centre vyko tradicinė rajono folkloro kolektyvų šventė „Graži mūsų šeimynėlė“, skirta Lietuvos nepriklausomybės 100-mečiui paminėti. Šventėje dalyvavo Kelmės kultūros centro folkloro ansambliai „Taduja“ ir „Judlė“, Šaukėnų kultūros ir amatų centro folkloro ansamblis „Šona, Užvenčio kultūros centro folkloro ansamblis „Blezdingeli“, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Kelmės rajono folkloro ansamblis „Ramočia“, Tytuvėnų kultūros centro Šedbarų skyriaus folkloro ansamblis „Parubežė“ ir Kelmės miesto bendruomenės armonikierių kapela „Sūkurys“.

Šventės dalyvius sveikino Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktorė Irena Sirusienė, Kelmės kultūros centro direktorius Arnas Arlauskas.[90]

2018 m. sausio 27 d. Lietuvos valstybės šimtmečio proga portalas 15min pakvietė pasitikrinti žinias apie savo gimtąjį kraštą Nacionalinėje viktorinoje. Viktorinos metu tą pačią dieną įvairiose Lietuvos vietose, tarp jų ir Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešojoje bibliotekoje bei Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centre, taip pat Londone ir Kopenhagoje susirinkę žmonės tikrinosi savo žinias apie Lietuvą – jos istoriją, kultūrą, žmones ir taip toliau. Renginys buvo nemokamas, o dalyvauti jame galėjo kiekvienas norintis. Iš viso viktorinos dalyviai turėjo atsakyti net į 240 klausimų. Klausimai buvo suskirstyti į 8 temas, tokias kaip gamta, kultūra, tradicijos, sportas ir kt. Kelmėje vykusios Nacionalinės viktorinos nugalėtoja tapo Gintarė Lialienė, o Kražiuose – Lukas Kačiušis.[91]

2018 m. vasario 6 d. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešojoje bibliotekoje įvyko susitikimas su antropologe, etnologe Elena Bradūnaite-Aglinskiene. Šiame susitikime prisimintas iškilus poetas, publicistas, poezijos antologijos „Žemė“ sudarytojas, kultūros žurnalų redaktorius, Amerikos lietuvių bendruomenės šviesulys, lietuvybės puoselėtojas – Kazys Bradūnas.[92]

Rolando Kančausko nuotrauka

Kelmės TAU studentai Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečio paminėjimą pradėję nuo susitikimo su poeto Kazio Bradūno dukra E. Bradūnaite-Aglinskiene, renginių ciklą 2018 m. vasario 7 d. pratęsė popiete su smuikininku

Laimono Janulio nuotrauka

Gediminu Dalinkevičiumi ir gitaristu Simonu Bušma. Į renginį atvykstančių dalyvių buvo paprašyta apsirengti tautinės vėliavos spalvų rūbais arba turėti kokį nors akcentą – akį džiugino trispalvės suknelės, megztukai, rūbų ansambliai. Renginį organizavusi TAU kuratorė Janina Každailienė visus renginio svečius papuošė trispalviais segtukais – mūsų vienybės ir stiprybės simboliu.[93]

Užvenčio kraštotyros muziejus 2018 metais rengė istorijos ir pilietiškumo pamokų ciklą „Įžymūs Užvenčio krašto žmonės – nepriklausomos Lietuvos kūrėjai“. 2018 m. vasario 7 d. Užvenčio kraštotyros muziejus kartu su Užvenčio biblioteka, pasitikdami Lietuvos valstybės atkūrimo 100-metį, į pirmąją ciklo „Įžymūs Užvenčio krašto žmonės – nepriklausomos Lietuvos kūrėjai“ istorijos ir pilietiškumo pamoką pakvietė Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazijos 6 klasės moksleivius. Moksleiviai kartu su auklėtoja D. Mickevičiene išklausė pasakojimus apie Lietuvai nusipelniusius Užvenčio krašto žmones – Joną Smilgevičių, Povilą Višinskį, Žemaitę, Šatrijos Raganą.

Muziejininkė Milda Knyzelienė, pasidžiaugusi turtinga Užvenčio krašto istorija, priminė moksleiviams svarbiausius minėtų keturių istorinių asmenybių biografijos faktus, nuopelnus. Pasak muziejininkės, J. Smilgevičius kasdieniniame gyvenime vadovavosi bajoro garbės kodeksu, buvo mecenatas, nemažą dalį savo asmeninių lėšų skyręs labdarai. J. Smilgevičius inicijavo ir rėmė naujos bažnyčios Užventyje statybą, 1934 m. Užventyje vykusią dainų ir sporto šventę. Jis buvo vienas stambiausių tuometinės Lietuvos pramonininkų, įkūręs ne vieną akcinę bendrovę, aktyviai dalyvavęs politiniame gyvenime. 1917 m. vykusioje Vilniaus konferencijoje J. Smilgevičius buvo išrinktas į Lietuvos tarybą. 1918 m. vasario 16 d. jis pasirašė Lietuvos nepriklausomybės aktą. Signataras mirė 1942 m. Kaune, tačiau buvo pargabentas ir palaidotas Užvenčio miestelio kapinių koplyčios rūsyje, o 1996 m. perlaidotas kapinėse šalia koplyčios.

Užvenčio dvare prabėgo ir rašytojos Marijos Pečkauskaitės jaunystė. Čia M. Pečkauskaitė susipažino su P. Višinskiu, kuris sudomino ją Lietuvos praeitimi, kultūra, pastūmėjo į literatūrinį darbą. Čia ji formavosi kaip žmogus ir rašytoja, sėmėsi įkvėpimo vertingiausiems savo kūriniams „Viktutė“, „Sename dvare“. Užvenčio dvare M. Pečkauskaitė, savo kūrinius pasirašinėjusi Šatrijos Raganos vardu, gyveno 10 metų ir buvo vadinama „dvarų rašytoja“. Šiandien Šatrijos Raganos vardas yra suteiktas Užvenčio gimnazijai, prie kurios rašytojos garbei pastatytas stogastulpis.

Istorijos ir pilietiškumo pamokoje taip pat kalbėta ir apie P. Višinskį – rašytoją, spaudos darbuotoją, lietuvybės propaguotoją, politinį veikėją, gyvenusį netoli Užvenčio, Ušnėnuose. Būtent jis pastebėjo kaimynystėje gyvenusios Julijos Žymantienės, vėliau rašiusios Žemaitės vardu, talentą, visaip ją skatino imtis kūrybos, padėjo šviestis, įsitraukti į literatūrinį ir visuomeninį gyvenimą.

Pamoką papildino kūrybiniai užsiėmimai, kurių metu moksleiviai, padedami bibliotekininkės Reginos Karpienės ir muziejininkės M. Knyzelienės, pynė valstybės vėliavos spalvų apyrankes.[94]

2018 m. vasario 8 d. VšĮ Kelmės profesinio rengimo centro Tytuvėnų skyriuje vyko Lietuvos šimtmečiui skirtas dailyraščio konkursas „Rašau Lietuvai 2018“, kuriame dalyvavo ne tik mokiniai, bet ir mokytojai. Vertinimo komisija dailiausios rašysenos autoriumi suaugusiųjų grupėje pripažino neformaliojo švietimo organizatorę Jūratę Valatkienę, o mokinių grupėje – floristo specialybės trečio kurso mokinę Kristiną Zagurskienę.[95]

Kelmės profesinio rengimo centro Tytuvėnų skyriaus nuotrauka

2018 m. vasario 10 d. Kelmės kultūros centre dovaną Lietuvai įteikė Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos moksleiviai ir mokytojai. Mokytojos metodininkės Irenos Leskauskienės idėja Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio proga surengti koncertą „100 lietuvių kompozitorių kūrinių Lietuvai“ subūrė visą menų mokyklos bendruomenę. Kelmės kultūros centre keturias valandas menų mokyklos mokiniai dovanojo dainas, instrumentinius kūrinius ir šokius. Koncerto metu pasirodė per 120 atlikėjų. Šis koncertas-dovana prisijungė prie Lietuvoje vykdomo pilietinio projekto „Dovana Lietuvai“, kurio tikslas – skatinti vaikus mylėti savo gimtąjį kraštą, gerbti jo kultūrą. Šimtąjį kūrinį – J. Naujalio „Lietuva brangi“ – atliko visi koncerte dalyvavę atlikėjai.[96]

Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos nuotrauka

Užvenčio seniūnijos Minupių kaimo moterys Lietuvos šimtmetį įprasmino prisimindamos senovinius rankdarbius. Per Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazijos Minupių daugiafunkciame centre vykusius edukacinius užsiėmimus ,,Skudurinių kilimų pynimo menas“ jos sukūrė kilimą iš atliekamų skudurėlių ir įrašė skaičių 100.

Liudos Lidienės nuotrauka

Moterys norėjo, kad kilimas būtų vėliavos spalvų, deja, reikiamo kiekio tokių spalvų rūbų nepavyko surinkti, todėl nuspręsta iš skudurėlių supinti 100 metrų ilgio kasą ir susukti į kilimėlį. Darbas truko kelias savaites, nes reikėjo surinkti nereikalingus įvairių spalvų rūbus, juos išardyti, sukarpyti į vienodas juostas ir, suderinus spalvas, supinti į kasas. Minupiškės plušėjo ne tik centre, bet ir savo namuose. Sunešusios kasas į daugiafunkcį centrą pradėjo siūti, formuodamos apvalaus kilimo formą.

Darbas buvo baigtas 2018 m. vasario 16-ąją. Kilimu moterys papuošė sieną ir, susėdusios prie arbatos puodelio, įsiamžino bendroje nuotraukoje.[97]

2018 m. vasario 22 d. Kelmės „Aukuro“ pagrindinėje mokykloje vyko ketvirtasis rajoninis bei trečiasis Šiaulių apskrities pradinių klasių mokinių meninio skaitymo konkursas „Ir žodžiai turi sparnus“, kuriame dalyvavo 54 dalyviai. Konkursas buvo skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui. Visus susirinkusius sveikino Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos būrelio „Žodžio ir dainos studija“ mokinukai, sėkmės linkėjo „Aukuro“ pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui Ieva Siliūnė. Konkurso dalyvius vertino komisija, atsižvelgdama į kalbos taisyklingumą, sceninę laikyseną, gebėjimą deklamuoti aiškiai, natūraliai, įtaigiu žodžiu ir emocija veikti klausytojus.

Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos nuotrauka

Nugalėtojai buvo apdovanoti Kelmės rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus atminimo dovanėlėmis ir diplomais. Visiems dalyviams įteiktos Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos padėkos ir rėmėjų dovanėlės, skaitovai apdovanoti specialiaisiais prizais, geriausi skaitovai – diplomais.[98]

Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešosios bibliotekos vaikų erdvėje 2018 m. vasario 18–28 dienomis vyko renginiai, skirti Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui ir Tarptautinei gimtosios kalbos dienai paminėti. Įvairių akcijų, animacinių bei dokumentinių filmų peržiūrų, dokumentų parodų aptarimų, žaidimų, kūrybinių dirbtuvių bei užsiėmimų metu buvo stengiamasi mažiausiems visuomenės nariams išradingai priminti svarbiausius istorijos faktus, atkreipti dėmesį į visuotinai pripažintas ir saugotinas vertybes.

Keletą dienų užsiėmimams bibliotekos vaikų erdvėje skyrė Kelmės lopšelio-darželio „Ąžuoliukas“ 3–7 metų auklėtiniai. Kūrybinių užsiėmimų, inscenizuotų susitikimų su pasakų veikėjais ciklas baigėsi renginiu „Kalba lyg mūsų miestas“, kuriame su dovanomis ir gražiais palinkėjimais apsilankė ir Kelmės rajono tarybos nariai Vytautas Barkauskas bei Reda Mažonavičienė.

Visą dešimtadienį vyko ir renginių ciklas „Kalba – tai miestas, į kurio statybas kiekvienas žmogus, gyvendamas žemėje, atneša savo akmenį“. Simboliška, kad kūrybinėse dirbtuvėse bei užsiėmimuose buvo spalvinami paprasti lauko bei pajūrio akmenėliai, suteikę vaikams daug džiaugsmo ir emocijų.

Vasario 28 d. vykusiame vaikų rytmetyje „Pažink. Švęsk. Kurk“ apsilankė Vijurkų vaikų globos namų ir Kelmės specialiosios mokyklos auklėtiniai, „Kražantės“ progimnazijos penktokai bei „Aukuro“ pagrindinės mokyklos pradinukai. Renginio metu nuotaikingas liaudiškas dainas atliko Šaltenių vokalinis ansamblis „Lendrė“, vadovaujamas bibliotekininkės Ramunės Railienės. Linksmą viktoriną moksleiviams pravedė Tytuvėnų bei Šedbarų bibliotekų darbuotojai Dalia ir Antanas Galbuogiai. Kelmės kultūros centro etninės kultūros ir tradicinių amatų skyriaus vedėja Nomeda Jokubauskienė susirinkusiesiems priminė Kaziuko mugės tradicijas, „Kražantės“ progimnazijos moksleiviai (mokytoja Asta Žičkienė) parodė lietuvių poezijos ir tautosakos kompoziciją „Puokštė žemei motulei“, parengtą pagal K. Binkio, V. Palčinskaitės, V. Bladykaitės eiles ir tautosaką. Eilėraštį „Du liniukai“ padeklamavo „Aukuro“ pagrindinės mokyklos trečios klasės mokinys N. Petraitis.

Renginių dalyviai galėjo aplankyti ir susipažinti su vaikų erdvėje veikusiomis parodomis: ekslibrisų paroda „Su Lietuva širdy“ (klubo „Be rėmų“ projektas „Veikime kartu“), respublikine ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų piešinių paroda „Mažoj širdelėj – Lietuva“, tradicinio Lietuvos liaudies dailės konkurso „Sidabro vainikėlis 2018“ kūrybinių darbų paroda, informacinių leidinių bei vaikų piešinių paroda „Kalba – tai miestas, į kurio statybas kiekvienas žmogus, gyvendamas žemėje, atneša savo akmenį“.[99]

2018 m. kovo 2 d. Kelmės Jono Graičiūno gimnazijoje vyko „Kelmės krašto jaunimo apdovanojimai 2017“. Renginys buvo skirtas Lietuvos šimtmečiui paminėti.

Renginio metu apdovanoti geriausi, veikliausi ir labiausiai pasižymėję Kelmės krašto jaunuoliai. Jiems įteiktos aštuonios nominacijos:

„Metų grupė“ – Vaiguvos jaunimo grupė „Lyderiai“;

„Metų lyderis“ – Vaiguvos jaunimo grupės narys Egidijus Mikovičius;

„Metų debiutas“ – Julija Šlimaitė, Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazijos moksleivė;

„Metų projektas“ – „Žalgiris – tavo mokykloje“, laimėjo Jono Graičiūno gimnazijos gimnazistai;

„Metų savanoris“ – Danutė Kutavičiūtė, kuri dalyvavo projekto „Atrask save“ savanoriškoje veikloje;

„Metų verslas“ – Justas Drapanauskas, įkūręs savo verslą Kelmės mieste;

„Metų menas“ – šokio spektaklis „Mažasis princas“, į kurį buvo įtraukti specialiųjų poreikių turintys moksleiviai;

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

„Metų patriotas“ – Rokas Jurgilas, Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos moksleivis.[100]

Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos matematikos mokytojoms Romutei Kurmienei, Ilijanai Petrauskienei, Astai Pleikienei ir gimnazijos direktoriui Rimui Bielskiui kilo idėja Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šimtmetį paminėti surengiant rajoninį matematikos uždavinių sprendimo konkursą, kurio metu jaunųjų matematikų komandos išspręstų 100 uždavinių.

2018 m. kovo 6 d. į Jono Graičiūno gimnazijos aktų salę susirinko penkios matematikų komandos iš Kražių Žygimanto Liauksmino, Tytuvėnų, J. Graičiūno gimnazijų, Elvyravos pagrindinės bei „Kražantės“ progimnazijos.

Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos nuotrauka

Pasibaigus konkursui ir ištaisius darbus paaiškėjo, kad pirmąją vietą iškovojo Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos komanda, antrąją – Jono Graičiūno gimnazijos komanda, trečioji vieta atiteko Tytuvėnų gimnazijai. Varžytuvėse gerai sekėsi ir 8–10 klasių amžiaus grupėje uždavinius sprendusiems „Kražantės“ progimnazijos, kurios komandoje buvo tik aštuntokai, bei Elvyravos pagrindinės mokyklos mokiniams.[101]

2018 m. sausio 19 d. startavo Lietuvos moksleivių sąjungos (LMS) inicijuota dovana Lietuvai nepriklausomybės 100-mečio proga – „Laiko kapsulė“. Moksleivių sąjungai kilo idėja sukurti skrynią, kurioje net šimtą metų bus saugomos Lietuvos mokyklų bendruomenes atspindinčios nuotraukos su palinkėjimais ateities kartoms.

LMS Kelmės rajono mokinių savivaldų informavimo centro nuotrauka

2018 m. kovo 6 d. Kelmės kultūros centre vyko LMS iniciatyvos „Laiko kapsulė“ perdavimas. Kelmės rajono tarybos narys, Jono Graičiūno gimnazijos istorijos mokytojas Egidijus Ūksas renginio dalyviams papasakojo, kaip Kelmė pasikeitė per 100 metų. Rajono mokyklų savivaldų pirmininkai iškilmingai sudėjo nuotraukas į kapsulę, kuri, baigusi 5 mėnesių trukmės kelionę po 34 Lietuvos miestus, bus užrakinta ir patikėta saugoti Valstybės pažinimo centrui.[102]

Siekdami puoselėti į Nepriklausomybę atvedusias vertybes – susitelkimą, bendruomeniškumą ir meilę Lietuvai – Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato pareigūnai 2018 m. kovo 7 d. inicijavo edukacinį konkursą-protų mūšį „Kartu mes Lietuva“.

Pakražančio, Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijų, Liolių pagrindinės mokyklos jaunųjų policijos rėmėjų, 6-osios šaulių rinktinės 605-osios kuopos jaunųjų šaulių, Kelmės jaunimo centrą lankančio jaunimo bei jaunuolių, įtrauktų į Šiaulių apygardos probacijos tarnybos įskaitą, komandos varžėsi protų mūšyje apie Lietuvą, jos istoriją, kultūrą, gamtą, iškilias asmenybes. Komisijai suskaičiavus rezultatus, pirmosios vietos nugalėtojais tapo 6-osios šaulių rinktinės 605-osios kuopos jaunieji šauliai, antrosios vietos – Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos jaunųjų policijos rėmėjų komanda, trečiosios – Pakražančio jaunųjų policijos rėmėjų komanda. Nugalėtojai apdovanoti Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelmės rajono policijos komisariato įsteigtais prizais, padėkomis.[103]

2018 m. kovo 8 d. Kelmės „Aukuro“ pagrindinėje mokykloje vyko lietuvių kalbos mokytojų organizuojama viktorina „Žodis žodį veja“, skirta atkurtos Lietuvos šimtmečiui ir Lietuvių kalbos dienoms paminėti.

Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos nuotrauka

Viktorinoje dalyvavo šešių rajono mokyklų – Pakražančio gimnazijos, Tytuvėnų jaunimo mokyklos, „Kražantės“ progimnazijos, „Aukuro“ pagrindinės mokyklos, Liolių pagrindinės mokyklos ir Maironių skyriaus – komandos. Mokiniai turėjo atsakyti į klausimus, paaiškinti frazeologizmų reikšmes, sudėlioti paslėptą posakį, atspėti žodžių grandinėlę,

taisyklingai įrašyti praleistas raides, sukirčiuoti, prisiminti literatūros tekstus, padainuoti liaudies dainą. Viktorinos nugalėtojais tapo aukuriečiai, keliais taškais nuo jų atsiliko „Kražantės“ progimnazijos ir Liolių pagrindinės mokyklos komandos.[104]

2018 m. kovo 28 d. keturioliktą kartą Kelmėje vyko rajono vaikų ir moksleivių – lietuvių liaudies kūrybos atlikėjų – konkursas „Tramtatulis“, skirtas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šimtmečiui ir Vydūno metams paminėti. Renginyje, kurį organizavo Kelmės kultūros centro etninės kultūros ir tradicinių amatų skyrius, dalyvavo 21 dalyvis iš 8 rajono ugdymo įstaigų: Pakražančio kultūros centro, Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centro, Kelmės kultūros centro, Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos, Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos, Vaiguvos Vlado Šimkaus pagrindinės mokyklos, Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazijos ir Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos.[105]

Kelmės kultūros centro nuotrauka

2018 m. balandžio 20 d. Kelmės Draugystės parke pasodinta Lietuvos šimtmečiui skirta raudonųjų ąžuolų giraitė. Giraitės sodinime, kurį organizavo Kelmės rajono savivaldybės suaugusiųjų mokymo centras, dalyvavo Suaugusiųjų mokymo centro darbuotojai su vaikais, mokiniai, TAU studentai, Kelmės seniūnijos ir girininkijos darbuotojai. Po šimtuoju ąžuoliuku užkasta kapsulė su dalyvių linkėjimais naujojo šimtmečio kelmiškiams.[106]

Minėdami atkurtos Lietuvos valstybės šimtmetį ir siekdami jaunajai kartai objektyviai perteikti Lietuvos istorijos įvykius, rajono istorijos mokytojai 2018 m. gegužės 17 d. organizavo edukacinę išvyką ,,Įvykiai ir dokumentai, lėmę Lietuvos istorinę raidą“.

Išvykos metu istorijos mokytojai Vilniuje aplankė vietas, susijusias su Lietuvos valstybės atkūrimu, istorinius pastatus, kuriuose vyko susirinkimai ir renginiai, padėję sukurti palankias aplinkybes 1918 m. Lietuvos Nepriklausomybės Akto pasirašymui. Lietuvos nacionalinio muziejaus Signatarų namuose (buvusiame Štralio name) išsamiai susipažino su ekspozicija „Kelyje į nepriklausomą valstybę 1863–1918 m.“, apžiūrėjo šiuo metu visuomenei pristatomą prof. Liudo Mažylio Vokietijos užsienio reikalų ministerijos Politiniame archyve rastą 1918 m. Nutarimą dėl nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo.

Per šimtmetį, kaip ir bet kuriuo istoriniu laikotarpiu, Lietuva išgyveno ir daug tragiškų įvykių. Vienas iš jų – holokaustas. Plačiau su šiais įvykiais supažindino žmogus, daug domėjęsis šia tema, knygos „Holokaustas Žemaitijoje“ bendraautorius Chaimas Bergmanas.

Kelionės metu pedagogai aplankė Pažaislio vienuolyną, Kauno rotušę.[107]

2018 m. birželio 1 d. vykusi tradicinė Kražių Žygimanto Liauksmino Garbės diena – mokslo metų rezultatų apibendrinimo ir apdovanojimų šventė – buvo skirta Lietuvos Valstybės atkūrimo šimtmečiui. Pirmiausia peržvelgta 100 metų mokyklos istorija. Kartu su švente gimnazijoje startavo projektas ,,Kražių šimtmečio asmenybės“ – sudarytas 1918–2018 m. su

Kražiais susijusių 100 žmonių – mokslo, kultūros, politikos veikėjų, dvasininkų, visuomenininkų, prisidėjusių prie Kražių garsinimo, sąrašas.

Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos nuotrauka

Garbės dieną gimnazijos direktorė Rita Andrulienė pasveikino ir apdovanojo 14 mokslo pirmūnų, į Aukso knygą įrašytas šauniausias mokines – aštuntokę Ugnę Kniūraitę ir vienuoliktokę Gitaną Šaltytę, taip pat šauniausią – 6-ąją – klasę (auklėtoja Jolanta Bakutienė). Ta proga prisiminti 18 vidurinės mokyklos mokinių, kurie 1970–1992 m. už mokslo pasiekimus buvo apdovanoti aukso ir sidabro medaliais. Po Kražių išaugintų ar kitaip garsinusių asmenybių paminėjimo buvo pagerbti olimpiadų, konkursų, varžybų nugalėtojai.[108]

Vaidos Sutkienės nuotrauka

Kelmės rajono meras Vaclovas Andrulis 2018 m. birželio 5 d. priėmė mokinių delegaciją iš Vokietijos. Visą savaitę Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos partneriai iš Vartburgo apskrities viešėjo Kelmės rajone, dalyvavo įvairiose pažintinėse bei edukacinėse programose Rumšiškėse, Klaipėdoje, Šiauliuose.

Kelmės ir Dermbacho mokinių grupės dalyvauja bendroje projektinėje savaitėje „Šalių tradicijos, papročiai ir kultūra“, skirtoje Lietuvos šimtmečiui paminėti, kurią remia Kelmės rajono savivaldybė. 2008 metais „Aukuro“ pagrindinė mokykla pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Vartburgo apskrities Dermbacho pagrindine mokykla. Jau dešimt metų abi mokyklos puoselėja partnerystės ryšius, vykdo įvairias mainų programas bei projektus.

Susitikime taip pat dalyvavo Kelmės rajono Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjas Stasys Jokubauskas, kuris papasakojo apie Kelmės rajono ugdymo įstaigas, Lietuvos švietimo sistemą bei atsakė į mokinių klausimus.[109]

Stasio Maziliausko nuotrauka

2018 m. liepos 6 d. Kelmės krašto muziejuje paminėta Lietuvos valstybės (Karaliaus Mindaugo karūnavimo) diena. Ta proga vyko jau tradicinė Teatro šventė, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui, buvo paskelbta Metų talento nominantė, pristatyta paroda apie 1863 m. sukilimo vadą kunigą Antaną Mackevičių, sugiedota Tautiška giesmė.

Liepos 6-ąją rengiama Teatro šventė prasidėjo Kelmės mažojo teatro naujausiu

pastatymu, skirtu vaikams, „Tavo pasaka“, kurį režisavo Gediminas Trijonis ir Rasa Šiaučiūnaitė. Stalo teatras iš Vilniaus parodė spektaklį „Eglė žalčių karalienė“. Teatro šventė baigėsi Kelmės mažojo teatro spektakliu „Amerika pirtyje“.

Oficialų Lietuvos valstybės dienos minėjimą pradėjo Kelmės krašto muziejaus direktorė Danutė Žalpienė. Ji priminė, kad 1253 m. Mindaugo karūnavimas žymi ne tik Lietuvos valstybės sukūrimą, bet ir svarbų jos raidos etapą – Valdovų Lietuvą, trukusį iki 1569 m., kai susikūrė bendra Lietuvos ir Lenkijos valstybė. 1795 m., kai ši valstybė buvo padalinta, beveik visos Lietuvos žemės atiteko Rusijos imperijai. Taip susiklostė, kad lietuviai maždaug kas trisdešimt metų sukildavo prieš pavergėjus. Taip nutiko 1795 m., 1831 m., 1863 m. ir 1905 m. Lietuvai ypač sudėtingas buvo XX amžius, kai dukart buvo atkurta mūsų valstybė. D. Žalpienė pristatė parodą, skirtą vienam iš 1863 metų sukilimo vadų, Kelmės rajone gimusiam kunigui Antanui Mackevičiui.

Su švente susirinkusiuosius pasveikino Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja Danutė Laivienė, rajono tarybos narys Petras Račkauskas, Kelmės miesto seniūnas Romas Atkočaitis.

Iki Lietuvos valstybės dienos abiturientų valstybinių egzaminų rezultatai dar buvo nežinomi, rajono savivaldybė negalėjo paskelbti Metų abituriento nominanto, tačiau buvo paskelbta Metų talento nominantė. Ja tapo Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos abiturientė Monika Norkutė. Mergina išsiskiria savo kūrybingumu, ji puoselėja etninę kultūrą, kūrybiškai pritaikydama vytines juostas, austas skaras bei austus kilimėlius šiuolaikiniame stiliuje. Respublikinėje technologijų olimpiadoje „Šimtas ateities ženklų Lietuvai“ M. Norkutė užėmė pirmąją vietą, Lietuvos moksleivių liaudies dailės konkurso regioniniame ture laimėjo antrąją vietą. Dvejus metus moksleivė yra tapusi Kelmės J. Graičiūno gimnazijos amatų premijos laureate.

21 valandą prie centrinio dvaro pastato susirinkusieji, kaip ir lietuviai visame pasaulyje, giedojo Tautišką giesmę. Ją giedoti padėjo ansamblis „Sidabrinė gija“, vadovaujamas Genovaitės Jokubauskienės.[110]

2018 m. liepos 8–12 dienomis Užventyje vyko IX meninės sakralinės kalvystės ir akvarelės pleneras „Užventis‘ART 2018“. Kūrybinė kalvių stovykla surengta Užvenčio dvaro malūno Alvydo ir Mildos Knyzelių sodyboje. Kalvystės projektų organizatorius – mažeikiškis kalvis Virgilijus Mikuckis, o akvarelininkus subūrė šiaulietis akvarelininkas Voldemaras Barakauskas. Kalvystės plenerai prasidėjo kraštiečio Vytauto Jaručio, nominuoto Lietuvos kalvių kalviu, iniciatyva – jis kūrybinei veiklai Užventyje subūrė geriausius Lietuvos meninės kalvystės meistrus. Kūrybinėse stovyklose puoselėjama reikšmingiausia tautodailės tradicija – kryždirbystė, pripažinta UNESCO kaip pasaulinės reikšmės nematerialios kultūros paveldo reiškinys.

„Užventis‘ART 2018“ – reikšmingiausia respublikinė tradicinė kasmetė sakralinės kalviškos kryždirbystės kūrybinė stovykla, vienas reikšmingiausių meninės kalvystės renginių. Aplankyti stovyklą, stebėti kalvių darbą bei dalyvauti visų kalvių sukurtojo kryžiaus pastatymo ir šventinimo šventėje Užventyje buvo kviečiami visi susidomėjusieji.

Užventyje iškylantys kryžiai, koplytstulpiai, koplytėlės pasižymi formų ir stilistinių priemonių įvairove. Tai savita amato, meno bei tikėjimo sintezė, apjungianti kalvystę, architektūrą, skulptūrą ir tapybą. Užvenčio kryždirbystės stovyklų kalvystės kūriniai išsiskiria ir grupine kūryba – pagal vieningą sumanymą į vieną kūrinį pamėginta apjungti visų kalvių, medžio drožėjų sukurtus elementus.

Justinos Knyzelytės nuotrauka

Užvenčio kūrybinėje stovykloje dalyvavo žymiausi įvairių kartų Lietuvos kalviai bei svečiai iš Latvijos, plenere – medžio drožėjas, akvarelininkai, o kartu su jais – dailėtyrininkas, etnologas dr. Vytautas Tumėnas.

Ilgai brandintą šių metų kryždirbystės plenero darbo idėją pasiūlė Virgilijus Mikuckis – trijų kryžmų kryžius simboliškai skirtas Popiežiaus Pranciškaus vizitui Lietuvoje atminti, Lietuvos šimtmečiui paminėti ir iškilaus kalvio V. Jaručio atminimui pagerbti. Jo garbei ir atminimui Užvenčio kraštotyros muziejuje atidaryta paroda „Vytautas Jarutis. Kryždirbystė ir juvelyrika“.

Milžiniškas septynių metrų aukščio medinis trijų kryžmų kryžius, dekoruotas įvairiais originaliais kalviškais saulės spinduliais ir įvijomis, paukščiais bei kryžiais, įrengtas šalia Užvenčio bažnyčios prie parapijos namų, ties pagrindine miestelio sankryža. Kryžiaus pastatymo ir pašventinimo iškilmėse bei kūrybinės stovyklos uždarymo renginyje 2018 m. liepos 12 d. dalyvavo ir produktyviu menininkų darbu pasidžiaugė Kelmės dekanas kunigas Mindaugas Grigalius, Šiaulių vyskupijos kancleris kunigas Evaldas Alūza, Užvenčio klebonas kunigas Aivaras Jurgilas, sveikatos apsaugos ministras Aurelijus Veryga, Kelmės rajono savivaldybės mero pavaduotojas Albertas Brazas, Administracijos direktorė Irena Sirusienė.[111]

Praėjus vos vienai dienai po IX meninės sakralinės kalvystės ir akvarelės plenero „Užventis‘ART 2018“ iškilmingo uždarymo renginio, 2018 m. liepos 14 d. Užventyje prasidėjo šventė „Venta, Venta, Venta – tu žemaičiui šventa“, skirta Lietuvos atkūrimo šimtmečiui.

Ventos slėnyje vykusi šventė prasidėjo sporto varžybomis ir renginiu vaikams. Vėliau į šventę įsijungė tautodailininkai ir Užvenčio seniūnijos bendruomenės. Junkilų bendruomenė virė kopūstienę, kuria pavaišino meninės programos dalyvius. Užvenčio „Ventos“, Beržėnų „Berželio“ ir Kolainių kaimo bendruomenės šventės dalyviams pagamino plovą. Užvenčio seniūnijos bendruomenės vaišino įvairiais skanėstais, gira, klevų sula. Savo darbelius eksponavo

Užvenčio kultūros centro nuotrauka

Liolių socialinės globos namų Užvenčio padalinio gyventojai ir Vijurkuose įsikūrusio Vaiko ir šeimos gerovės centro globotiniai.[112]

2018 m. liepos 20 d. Mockaičių kaimo liepų parkelyje vyko tradicinė vasaros šventė „Po parko liepomis“.

Vasaros šventėje koncertavo Mockaičių kaimo moterų vokalinis ansamblis ir liaudiškos muzikos kapela „Po liepom“, vadovaujami Raimondos Pranskevičienės, Pasvalio kultūros centro Saločių skyriaus meno mėgėjai kartu su ten dirbančia tytuvėniške Andrėja Gričiūte bei Raseinių kultūros centro Kaulakių meno mėgėjų kolektyvai. Veikė fotostudija ir neseniai atidaryta bendruomenės arbatinė.

Renginyje pagerbta Mockaičių kaimo gyventoja, buvusi Gruževskių dvaro gaspadinė Kristina Chomskienė, šiemet švenčianti 95-erių metų jubiliejų. Jubiliatę pasveikino Savivaldybės administracijos direktorė Irena Sirusienė ir Tytuvėnų apylinkių seniūnijos seniūnas Valdas Ivanauskas.[113]

2018 m. rugpjūčio 6 d. Kražiuose prasidėjo XII edukacinė vaikų ir jaunimo teatro stovykla „Collegium“. Stovykloje dalyvavo vaikai ir jaunimas iš Kražių, Kelmės, Šaukėnų, Jurbarko, Šiaulių, Tytuvėnų ugdymo įstaigų, stovyklos vadovė ir režisierė – klasikinės filologijos magistrantė Emilija Ignatavičiūtė, koordinatorė – Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos vyr. mokytoja Violeta Šniaukštienė.

Savaitę trukusioje stovykloje buvo vedamos intensyvios kultūrinio ugdymo veiklos. Trenažų metu jaunimas atliko susikaupimo, atsipalaidavimo, vaizduotės pažinimo, orientacijos pratimus, tobulino scenos judesius. 2018 metais įgyvendinamas projektas skirtas Valstybės atkūrimo šimtmečiui, kalbos, valstybingumo ir pilietiškumo išsaugojimui ir puoselėjimui. Stovyklos rezultatas – spektaklio „Kuriame Lietuvą“ premjera, įvykusi Kražių festivalio uždarymo renginių metu 2018 m. rugpjūčio 17 d.[114]

2018 m. rugpjūčio 10 d. Kelmės rajono jaunimas rinkosi į Vaiguvos Vlado Šimkaus pagrindinės mokyklos sporto aikštyną, kur vyko „Jaunimo diena 2018“, skirta Lietuvos šimtmečiui paminėti. Jau trečią kartą Jaunimo dieną buvo patikėta organizuoti Vaiguvos jaunimo bendruomenei „Lyderiai“.

Vaidos Sutkienės nuotrauka

Į renginį atvyko 17 jaunimo komandų iš Kelmės, Liolių, Tytuvėnų, Kražių, Karklėnų, Lykšilio, Beržėnų, Pašiaušės. Renginyje dalyvavo ir svečiai iš Telšių rajono Luokės miestelio. Renginio atidarymą pradėjo merginų šokių grupė „X-team“ iš Šiaulių, po jų šokio visi šventės dalyviai mokėsi šokti zumbą. Jaunimas varžėsi tinklinio, krepšinio, futbolo, virvės traukimo, estafečių rungtyse, vyko smiginio, svarmens kilnojimo, rankų lenkimo varžybos. Pertraukėlių metu šventės dalyviai galėjo apžiūrėti

Kelmės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos ugniagesių bei Kelmės policijos komisariato tarnybines mašinas ir visą įrangą. Po varžybų svečiai vaišinosi sriuba, koše ir ledais.

Pasibaigus varžyboms medaliais ir diplomais apdovanoti nugalėtojai. Jaunimo dienos taurę iškovojo Liolių jaunimo grupė. Po apdovanojimų vyko nuotaikingas Donato Basčio koncertas, ugnies fiesta, įvairūs atrakcionai, šventės pabaigoje į dangų kilo fejerverkai.[115]

2018 m. rugpjūčio 10–14 dienomis Šaukėnų kultūros ir amatų centre vyko menininkų kūrybinės dirbtuvės „Bendrystėje šviesti Lietuvai“.

Rugpjūčio 14 d. dalyvius subūrė kūrybinių dirbtuvių uždarymo renginys, kuriame pristatyti per šias dienas sukurti darbai. Renginyje dalyvavo, menininkų darbais bei Šaukėnų kultūros ir amatų centro rūpinimusi dalyviais pasidžiaugė rajono savivaldybės meras Vaclovas Andrulis. Į renginį atvykęs LR Seimo narys Juozas Rimkus Atkurtos Lietuvos Šimtmečio atminimo ženklu apdovanojo muziejaus vadovę Eleną Burdulienę.[116]

Rolando Kančausko nuotrauka

2018 m. rugpjūčio 17–19 dienomis vyko 15-ojo Kražių festivalio baigiamieji renginiai ir šv. Roko atlaidai. Į Mažąją kultūros sostinę, šiemet švenčiančią 765-ąsias įkūrimo metines, buvo suvažiavę dešimtys atlikėjų, politikų, visuomenės veikėjų. Kolegijos aikštėje vykstantys renginiai sutraukė šimtus kražiškių ir daugybę miestelio svečių.

Rugpjūčio 17 d. kražiškius savo vizitu pagerbė Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis ir kultūros ministrė Liana Ruokytė-Jonsson. Vakare parodytas edukacinės vaikų ir jaunimo teatro stovyklos „Collegium“ spektaklis „Kuriame Lietuvą“, režisuotas Emilijos Ignatavičiūtės. Koncertavo Kotryna Juodzevičiūtė ir Gabrielius Vagelis, grupė „Naktinės personos“, vyko jaunimo diskoteka.

Rugpjūčio 18 d. vidurdienį vyko šv. Mišios Kražių Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje. Po mišių kražiškiai ir svečiai dalyvavo šventinėje eisenoje į Kražių kolegijos aikštę. Eisenai sustojus Karaliaus Mindaugo skvere, pašventintas bendruomenei skirtas paminklas. Kolegijos aikštėje surengtas kraštiečių sambūris „Sugrįžimai“, kurį vedė muzikologė, laidų vedėja Zita Kelmickaitė. Į sceną vienas po kito kilo įžymūs Kražių krašto žmonės, išvykę iš savo miestelio, bet niekada jo nepamiršę. Jie dalijosi prisiminimais, deklamavo eiles. Koncertavo Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centro meno kolektyvai. Sambūrio metu Kelmės rajono savivaldybės

Vaidos Sutkienės nuotrauka

meras Vaclovas Andrulis ir Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centro direktorė Lina Mikalajūnaitė pasirašė Kražių garbės knygoje. LR Seimo narys Juozas Rimkus Atkurtos Lietuvos Šimtmečio atminimo ženklu apdovanojo krašto šviesuolį Edvardą Dirmeikį. Meras Vaclovas Andrulis padėkos raštus įteikė Kražių bendruomenės nariams Stanislovui Bružui ir Elenai Dirmeikienei. Vakare kražiškiams ir svečiams padovanotas iškilmingas Kražių festivalio žvaigždžių koncertas „Iš meilės Kražiams“.

Rugsėjo 19 d., sekmadienį, Kražių kolegijos aikštėje surengtas Renatos ir Deivio Norvilų koncertas, apdovanoti projekto Tautos šimtmečio ąžuolai Šiaulių apskrities nominantai.[117]

2018 m. rugsėjo 14–16 d. Kelmės rajono savivaldybės delegacija, vadovaujama mero Vaclovo Andrulio, su oficialiu vizitu lankėsi Vokietijoje. Kartu vyko tarybos nariai Egidijus Ūksas ir Saulius Mockus. Prof. dr. barono Wolfgang von Stetten (Volfgango fon Šteteno), Kelmės rajono garbės piliečio, pilyje Badeno-Viurtembergo žemėje vyko Baltijos šalių nepriklausomybės atkūrimo 100 metų sukakties šventinis minėjimas, kuriame prisiminti ir apžvelgti pastarojo šimtmečio įvykiai, diskutuota Europos Sąjungos ateities klausimais.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

Renginyje dalyvavo LR Seimo pirmininko pavaduotoja Irena Šiaulienė, ūkio ministras Virginijus Sinkevičius, Baltijos šalių ambasadoriai Vokietijoje, Vokietijos Bundestago nariai, LR Seimo narys Kęstutis Masiulis. Renginio svečiai diskutavo apie praėjusio šimtmečio įvykius, Europos Sąjungos ateitį, išreiškė paramą Lietuvos ir kitų Baltijos šalių vystymuisi.[118]

2018 m. rugsėjo 27 d. Užvenčio kraštotyros muziejuje įvyko renginys „Jonas Smilgevičius – kitoks signataras“, skirtas Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarui atminti.

Renginys, surengtas Jono Smilgevičiaus mirties dieną, pradėtas šv. Mišiomis Užvenčio kapinių koplyčioje. Po šv. Mišių gėlėmis pagerbtas signataro kapas. Vėliau Užvenčio kraštotyros muziejuje vyko susitikimas su kultūros istoriku Algirdu Grigaravičiumi, parengusiu monografiją „Jonas Smilgevičius – kitoks signataras“.

Užvenčio kraštotyros muziejaus nuotrauka

1912 m. iš rašytojos Šatrijos Raganos tėvų išsimokėtinai nusipirkęs gerokai nugyventą Užvenčio dvarą, J. Smilgevičius jame įkūrė pavyzdinį pieninkystės ūkį. Malūne vietoj vandens rato pastatė turbiną, kuri gamino elektros energiją dvarui ir miesteliui. Pasak istoriko A. Grigaravičiaus, J. Smilgevičius Užvenčio dvarą padarė vienu moderniausiu ūkiu tuometinėje Lietuvoje, kuriam priklausė 29 pastatai, buvo

vykdoma 10 verslų: veikė lentpjūvė, plytinė, sūrinė, auginamas tabakas ir kt. Užventyje jis tris dešimtmečius gyveno ir vykdė aktyvią ūkinę, visuomeninę, kultūrinę veiklą.

Užvenčio kraštotyros muziejaus muziejininkė Milda Knyzelienė sakė, kad Lietuvos Nepriklausomybės akto signataras, ekonomistas, bankininkas, įvairių akcinių bendrovių steigėjas ir dalininkas, visuomenės veikėjas J. Smilgevičius buvo vienas iš Nepriklausomos Lietuvos kūrėjų, realiais darbais prisidėjusių prie mūsų krašto nepriklausomybės ir pažangos.[119]

Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazija, sutikdama Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį, paskelbė projektą „Šimtmečio Kražių asmenybės“. 6–4g klasių mokiniai pusę metų rinko ir sistemino, įformino medžiagą apie 1918–2018 m. Kražiuose gyvenusius, dirbusius žmones, kurie paliko ryškų pėdsaką krašto istorijoje, yra teigiamas pavyzdys jaunimui. Tai kunigai, kultūros ir švietimo atstovai, partizanai, tremtiniai, meno, sporto veikėjai, šiandien Kražius garsinantys žmonės.

Projekto apibendrinimas – 2018 m. gruodžio 18 d. surengta konferencija, kurios metu 6–4g klasių mokiniai pristatė surinktą medžiagą. Šeštokai kalbėjo apie Kražių mokyklos šimtmečio pedagogus ir seniūnus (viršaičius). Gimnazijos direktorė Rita Andrulienė buvo pakviesta kalbėti apie šių laikų pedagogų misiją, savo indėlį. Septintokų pasirinkimas buvo medikai ir žurnalistai. Apžvelgusios jų veiklą, septintokės citavo amžininkų, negalėjusių atvykti į konferenciją, mintis. Aštuntokai ėmėsi tirti visuomenininkų indėlį į Kražių šimtmetį. Jie į konferenciją pakvietė „Carito“ organizacijos vadovę Kražiuose Danutę Ambrozaitienę, kuri savo globėjiška veikla yra tikras pilietiškumo pavyzdys. Sporto ir literatūros sritį tyrė 1 klasės gimnazistai. Prisiminti Kražiuose mokyklą baigę arba joje dirbę lengvosios atletikos treneris Pranas Šaučikovas, irkluotojas Algimantas Bagdonavičius, krepšinio teisėjas Antanas Ramanauskas ir kiti. Renginio viešnia, ilgametė Kražių mokytoja Amelija Miltenienė, kalbėjo ir apie savo ,,palikimą“ Kražiuose – septynis savo mokinius, šiandien dirbančius gimnazijoje. Meno ir kultūros atstovus pristatė dešimtokai. Devintokų pakviesta viešnia Ilona Bakšė-Bumblauskienė, žurnalo ,,Kutis“ autorė ir redaktorė, savo veiklą pristačiusi ne vienoje užsienio šalyje, džiaugėsi jaunų žmonių iniciatyvomis ir linkėjo pozityvių minčių. Apie šimtmečio dvasininkus medžiagą rinkę vienuoliktokai, citavo jų mintis apie vertybes, Kalėdų reikšmę, gerumą. Vienuoliktokų mintis tęsė abiturientai, pristatydami jaunimo indėlį į Kražių šimtmetį, svarbiausiais darbais minėdami praeitame amžiuje „Pavasarininkų“ draugijos narių rengtas šventes, gegužines, konkursus, kurie praplėtė Kražiuose gyvenančių žmonių kultūrinę pasaulėžiūrą, ir vieną jų rėmėją – kunigą Stanislovą Rimkų, kuris savo gyvybę paaukojo dėl idėjos – Lietuvos laisvės.

Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos nuotrauka

Konferencijos rezoliucijoje nuskambėjo mintis, kad pristatyti žmonės ir jų darbai – tik dalis asmenybių, todėl gimnazija plės ir aktyvins veiklą, rinkdama medžiagą apie Kražių žmones, garsindama jų indėlį.[120]

2019 metai

2019 m. sausio 10 d. LR Seime vyko respublikinio konkursų ciklo „Mūsų Lietuva“, skirto Lietuvos nepriklausomybės 100-mečiui paminėti, antrojo tautinės juostos audimo konkurso „Juosta mūsų Lietuvai“ laureatų ir diplomantų iškilminga apdovanojimo ceremonija.

Kelmiškė rankdarbių meistrė Irena Arlauskienė tapo konkurso laureate, Šaukėnų krašto juostų audėjos Alma Meškienė, Zita Nagevičienė, Zita Lisenkova, Aurelija Uosė, Ingrida Reminienė – konkurso diplomantėmis. Renginio iniciatorius ir globėjas – Seimo narys Andrius Palionis, renginį organizavo viešoji įstaiga „Kapolė“.[121]

Kelmės kultūros centro nuotrauka

2019 m. balandžio 18 d. Kelmės rajono suaugusiųjų mokymo centro mokiniai, mokytojai, TAU studentai, Kelmės girininkijos ir seniūnijos darbuotojai pratęsė gražią tradiciją ir Lietuvos šimtmečio giraitėje Draugystės parke pasodino dar 50 raudonųjų ąžuoliukų. Nuo 2018 metų pavasario šioje giraitėje jau žaliuoja 100 raudonųjų ąžuolų, įprasminusių Lietuvos atkūrimo šimtmetį.[122]

Kelmės rajono savivaldybės suaugusiųjų mokymo centro nuotrauka

2019 m. balandžio 19 d. Vaiguvos kultūros namuose įvyko monografijos „Vaiguva“ pristatymas. Renginyje dalyvavo knygos vyriausioji redaktorė ir autorė, gamtos mokslų daktarė Ieva Švarcaitė ir kiti bendraautoriai. Drauge paminėta I. Švarcaitės 80-ies metų sukaktis.

„Vaiguva“ – tai 36-oji „Lietuvos valsčių“ serijos monografija, skiriama Lietuvos valstybės atkūrimo 100-osioms, Vaiguvos 625-osioms rašytinio paminėjimo metinėms, kitoms svarbiausioms Lietuvos istorijos sukaktims. Tai archyvų duomenimis, mokslo tyrimais, memuarine literatūra, amžininkų liudijimais paremtas, fotografijomis, žemėlapiais, brėžiniais gausiai iliustruotas bendras, daugiau kaip šešių dešimčių autorių pasakojimas apie dabartinio Kelmės rajono Vaiguvos miestelio ir jo apylinkių gamtą, istoriją, švietimą, kultūrą, kalbą, iškilius žmones.[123]

Kelmės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

2019 m. rugsėjo 20 d. įvyko Pašiaušės 365 metų ir atstatyto Laisvės paminklo 30 metų minėjimas. Renginio metu atidengta jėzuitų kolegijos, 1654–1773 m. veikusios Pašiaušėje,

atminimo vieta. Laisvės paminklas atstatytas 1989 m. Atstatymą inicijavo ir darbus vykdė šviesaus atminimo Jonas Čyvas, jo sūnus Gintaras Čyvas, padedant Pašiaušės ŽŪ bendrovei.

„Pašiaušėlės“ bendruomenė pastatė atminimo ženklą (projektas „Pašiaušės praeities įprasminimas“) ir ąžuolinį suolą „Giedantis paukštis“ (projektas „Lietuvos 100-mečio įprasminimas Pašiaušėje“).[124]

Teisučio Majausko nuotrauka

2019 m. rugsėjo 21 d. Kelmėje įvyko iškilminga paminklo Lietuvos šaulių sąjungos įkūrėjui Vladui Putvinskiui-Pūtviui atidengimo ceremonija ir Lietuvos šaulių sąjungos atkūrimo 30-mečio šventė. Kelmės rajone, Šilo Pavėžupyje, gyvenęs žymus tuometis visuomenės ir kultūros veikėjas, rašytojas, knygnešys Vladas Putvinskis 1919 m. kartu su bendraminčiais įkūrė Lietuvos šaulių sąjungą, 1919–1922 m. buvo jos pirmininkas.

Padėta gėlių prie V. Putvinskio kapo Kelmės kapinėse, bažnyčioje aukotos Šv. Mišios, Dariaus ir Girėno gatvėje atidengtas paminklas, kurio autorius – Vlado Putvinskio anūkas architektas Stasys Pūtvis. Kelmės krašto muziejaus kieme surengta šventė visuomenei. Paminklo atidengimo iškilmėse kalbėjo krašto apsaugos ministras Raimundas Karoblis, Seimo narys Audronius Ažubalis, kiti svečiai. Kelmės rajono savivaldybės meras Vaclovas Andrulis Lietuvos šaulių sąjungą jos atkūrimo 30-mečio proga apdovanojo padėkos raštu už Vlado Putvinskio-Pūtvio atminimo įamžinimą ir jo idėjų propagavimą.[125]

Vaidos Sutkienės nuotrauka

ŠALTINIAI

1. Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centro informacija: http://www.kraziai.lt/europos-paveldo-dien%C5%B3-renginys-kra%C5%BEiuose/

2. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešosios bibliotekos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Kelmeje-paminetos-Stasio-Silingo-130-osios-gimimo-metines/2

3. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Kelmes-visuomene-paminejo-Vasario-16-aja

4. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.regionunaujienos.lt/vii-tarptautinis-akmentasiu-simpoziumas-kelme-suakmeneja-bet-kelmiskiu-sirdys-minksteja/

5. Karpavičienė, D. Saulės mūšis nutiesė kelią į Žalgirį. Laikraščio „Šiaulių kraštas“ informacija: http://old.skrastas.lt/?data=2016-09-24&rub_raj=1141131318&id=1474648106&pried=2016-09-24

6. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešosios bibliotekos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Konferencijoje-pagerbti-Lietuva-kure-Uzvencio-krasto-vyrai--Povilas-Visinskis-ir-Jonas-Smilgevicius/2

7. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešosios bibliotekos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Pamineta-Spaudos-atgavimo-kalbos-ir-knygos-diena

8. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Edukacine-programa--ekskursija-Vasario-16-osios-kurejai-ir-puoseletojai

9. Kelmės kultūros centro informacija; Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Baigesi-Zemaiciu-etnomuzikavimo-ir-tradiciniu-amatu-vasaros-kursai

10. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Virginijaus-Kasinsko-paroda-Mitologiniai-akmenys

11. Karpavičienė D. Konferencija artėjančiam Lietuvos valstybės šimtmečio jubiliejui. Laikraščio „Šiaulių kraštas“ informacija: http://old.skrastas.lt/?data=2017-10-18&rub=1144745056&id=1508167447

12. Kelmės kultūros centro informacija: https://m.facebook.com/kelmeskc/posts/1226790714088483

13. Musneckienė, R. Pilietiškumo pamokoje atgimė tarpukaris. Laikraščio „Kelmės kraštas“ informacija: http://kelmes.krastas.lt/?data=2018-03-08&rub=1065924817&id=1520266278

14. Valienė, D. „Laisva šalis mana“. Bičiulis. – 2018 vasario 24, p. 3.

15. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Mazoji-kulturos-sostine-ant-simtmecio-slenkscio

16. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Pakrazancio-gimnazijoje-paminetas-atkurtos-Lietuvos-simtmetis

17. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Kelmeje-iskilmingai-paminetas-Lietuvos-valstybes-atkurimo-simtmetis

18. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Atrask-is-naujo-Kelme-

19. Užvenčio kultūros centro informacija: http://www.kelme.lt/lit/Lietuvos-valstybes-atkurimo-100-metis-paminetas-Uzventyje

20. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Nominacijos-Metu-darbas-laimetoja--Saukenu-seniunija

21. Šaukėnų kultūros ir amatų centro informacija.

22. Katkauskienė, N. „Stulgiuose – Lietuvai 100“. Bičiulis. – 2018, vasario 24, p. 4.

23. Guobienė, N. Nepriklausomybės ąžuolas – Pagryžuvyje. Bičiulis. – 2018, vasario 21, p. 3.

24. Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos informacija: https://www.jggimnazija.lt/?m=201802

25. Kelmės rajono Tytuvėnų gimnazijos informacija: https://www.tytuvenug.kelme.lm.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=316%3Aimtas-vilgsni-lietuv&catid=28%3A2017-2018&Itemid=78

26. Buchienė, B. Nepriklausomybės 100-mečiui. Bičiulis. – 2018 vasario 28, p. 4.

27. Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos informacija: https://www.zlgimnazija.lt/

28. Kražių Žygimanto Liauksmino gimnazijos;

Kelmės Žemaitės viešosios bibliotekos bibliotekos informacija.

29. Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazijos informacija: https://www.uzvenciogimnazija.lt/node/550 https://www.uzvenciogimnazija.lt/node/549

30. Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos informacija: http://www.kelmesaukuras.lt/?rowstart=140

31. Drungėlienė, R. Projektas „Atkurtai Lietuvai – 100“. Bičiulis. – 2018, kovo 21, p. 3.

32. Andrulis, A. Sukvietė A. Alūzo taurė. Bičiulis. – 2018, vasario 21, p. 4

33. Kuličauskienė, O. „Tau, Lietuva“. Bičiulis. – 2018, vasario 28, p. 4.

34. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešosios bibliotekos informacija: https://www.kelmeszemaitesvb.lt/

35. Žičkienė, A. Šimtmetis „Kražantės“ progimnazijoje. Bičiulis. – 2018 vasario 28, p. 4

36. Kelmės rajono Vidsodžio pagrindinės mokyklos informacija: https://www.vidsodis.kelme.lm.lt/index.php?Naujienos_2017-2018:Vasario_m%C4%97nesis

37. Aginskaitė, A. Šimtmečio šventė. Bičiulis. – 2018, kovo 3, p. 3.

38. Liolių pagrindinės mokyklos Maironių skyriaus informacija: https://www.lioliai.kelme.lm.lt/?Maironi%F8_skyrius&normal

39. Kelmės rajono Tytuvėnų jaunimo mokyklos informacija: http://www.jaunimas.kelme.lm.lt

40. Kelmės specialiosios mokyklos informacija: https://www.specialioji.kelme.lm.lt/

41. Kelmės lopšelio-darželio „Ąžuoliukas“ informacija:
https://www.azuoliukas.kelme.lm.lt/?p=3675
https://www.azuoliukas.kelme.lm.lt/?p=3703

42. Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelio-darželio informacija: https://kulverstukas.webnode.com/galerija/

43. Kelmės rajono Užvenčio vaikų lopšelio-darželio informacija:
https://www.facebook.com/pg/U%C5%BEven%C4%8Dio-vaik%C5%B3-lop%C5%A1elis-dar%C5%BEelis-885617291572067/posts/

44. Kelmės rajono Tytuvėnų vaikų lopšelio-darželio informacija.

45. Kelmės rajono Šedbarų pradinės mokyklos-daugiafunkcio centro informacija.

46. Kaprinienė, D. Žvakutė savanoriams. Bičiulis. – 2018, vasario 21, p. 4.

47. Kelmės vaikų ir jaunimo sporto mokyklos informacija.

48. Griškevičienė, D. „Tiktai mūsų meilėj tu didžiulė...“. Bičiulis. – 2018, vasario 24, p. 4.

49. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešosios bibliotekos informacija:
https://www.kelme.lt/lit/Pamineta-Spaudos-atgavimo-kalbos-ir-knygos-diena

50. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: https://www.kelme.lt/lit/Kelme-kviete-i-XXXVIII-Liaudies-meno-svente

51. Ščiglinskienė, R. Dainų šventėje – ir kelmiškiai. Bičiulis. – 2018, liepos 4, p. 1.

52. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: https://www.kelme.lt/lit/Lietuvos-simtmecio-dainu-sventes-atgarsiai

53. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: https://www.kelme.lt/lit/Kelme-pasipuose-VIII-akmentasiu-simpoziumo-skulpturomis

54. Kelmės krašto muziejaus informacija: https://www.kelme.lt/lit/Atnaujintas-Zalpiu-krastotyros-muziejus

55. Ščiglinskienė, R. Skulptoriai – Lietuvos šimtmečiui. Bičiulis. – 2018, spalio 24, p. 4

56. Kelmės kultūros centro informacija: http://kelmeskc.lt/kulturos_centras/33/

57. Kelmės rajono savivaldybės informacija: http://www.kelme.lt/lit/Pilietiskumo-pamoka-Kelmes-krasto-zmoniu-indelis-kuriant-Nepriklausoma-Lietuva

58. Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos informacija: http://www.kelme.lt/lit/X-respublikinis-vaiku-ir-mokiniu-dainavimo-konkursas-Vyturiai-ir-vytureliai

59. Sakralinės muzikos festivalis. Bičiulis. – 2017, gegužės 13, p. 3.

60. Kelmės Algirdo Lipeikos menų mokyklos informacija.

61. Aginskaitė, A. Pasodinom šimtą pušelių. Bičiulis. – 2018, gegužės 23, p. 2.

62. Geštautas, A. Jautį pakeitė šiurpa, žirnių košė ir čili sriuba. Bičiulis. – 2018, rugpjūčio 18, p. 1.

63. Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gimnazijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Sauliu-sajungos-ikurejui-Vl-Putviui-Putvinskiui--145-eri-

64. Kelmės rajono Šedbarų pradinės mokyklos-daugiafunkcio centro informacija: http://www.kelme.lt/lit/Kompozicija-tautiniais-motyvais

65. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Kelmeje-nuskambejo-XXXVII-Liaudies-meno-svente/2

66. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Kelme-kviete-i-XXXVIII-Liaudies-meno-svente

67. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija.

68. Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Lietuvos-valstybes-simtmeciui-artejant-Kun-prof-dr-Konstantino-Kurnatausko-atminimo-iamzinimo-diena-Kelmeje

69. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Atidaryta-Tytuvenu-miesto-aikste/1

70. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešosios bibliotekos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Valstybes-atkurimo-simtmeciui--knyga-Senoji-Kelme-atvirukai-ir-fotografijos

71. Užvenčio kultūros centro informacija: http://www.kelme.lt/lit/Lietuvos-valstybes-atkurimo-100-metis-paminetas-Uzventyje/2

72. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Pristatyta-knyga-Kelmes-krastas-Zymus-zmones

73. Petravičienė, O. Šeimų šventė Kiaunoriuose. Bičiulis. – 2018, gegužės 26, p. 1.

74. Geštautas, A. Kražių skerdynių sukakčiai – šv. Mišios ir palaiminta atminimo lenta. Bičiulis. – 2018, gruodžio 1, p. 1.

75. Geštautas, A. Užventyje atidengta lenta Vyčio Kryžiaus kavalieriams. Bičiulis. – 2019, kovo 9, p. 1, 2

76. Bracevičienė, A. Ištiesti pagalbos ranką – garbinga. Bičiulis. – 2016, birželio 1, p. 2.

77. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Tytuvenus-puosia-Sofijos-Romerienes-paminklas/2

78. Karpavičienė, D. Paminėtas Vytauto Putvinskio-Pūtvio gimimo jubiliejus. Kelmės kraštas. – 2016, gruodžio 20.

79. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Kelmes-rajono-delegacija-dalyvavo-pirmosiose-Lietuvos-etnozaidynese

80. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Dalyvauta-Lietuviu-konferencijos-100-mecio-minejime-Seime

81. Baltrušaitienė, D. Tautinė juosta iš rudens gėrybių. Bičiulis. – 2017, rugsėjo 27, p. 3.

82. Viršilienė, D. „Jos didenybė bulvė“. Bičiulis. – 2017, lapkričio 15, p. 4.

83. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešosios bibliotekos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Pristatyta-Lietuvos-simtmeciui-skirta-paroda

84. Musneckytė, V. Žemaitijos istorija kitaip. Bičiulis. – 2017, gruodžio 2, p. 4.

85. Dzimidienė, L. „Kelionė į šimtmečio Kalėdas. Bičiulis. – 2017, gruodžio 20, p. 4.

86. Gelumbickienė, J. Net 100 knygų Lietuvai. Bičiulis. – 2018, sausio 17, p. 4.

87. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacija: http://socmin.lrv.lt/lt/naujienos/ministras-l-kukuraitis-neeiliniu-autoriu-paroda-stulbina-savo-raiska

88. Paulauskienė, A. Raštingiausio mokinio konkursas. Bičiulis. – 2018, sausio 31, p. 3.

89. Kelmės kultūros centro informacija: http://www.kelme.lt/lit/Sekme-riesiniu-konkurse-Musu-Lietuva

90. Kelmės kultūros centro informacija: http://kelmeskc.lt/kulturos_centras/33/

91. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešosios bibliotekos informacija: http://www.kelmeszemaitesvb.lt/

92. Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešosios bibliotekos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Susitikimas-su-Elena-Bradunaite-Aglinskiene

93. Kelmės rajono savivaldybės suaugusiųjų mokymo centro informacija: https://kelmesmc.lt/lietuvos-valstybes-atkurimo-simtmetis/

94. Karpienė, R. Įžymūs Užvenčio krašto žmonės – nepriklausomos Lietuvos kūrėjai. Bičiulis. – 2018, kovo 21, p. 3

95. VšĮ Kelmės profesinio rengimo centro informacija: https://www.kprc.lt/

96. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/100-lietuviu-kompozitoriu-kuriniu-Lietuvai

97. Musneckienė, R. Kilimas Lietuvos šimtmečiui. Krašto žinios. – 2018, kovo 10, p. 6.

98. Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos informacija: http://www.kelmesaukuras.lt/?rowstart=130

99. Garnienė, D. Pažink. Švęsk. Kurk. Bičiulis. – 2018, kovo 24, p. 2.

100. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Kelmes-krasto-jaunimo-apdovanojimai-2017

101. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Matematikos-konkursas-Isspresk-100-uzdaviniu-

102. Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos informacija: http://www.kelmesaukuras.lt/?rowstart=130

103. Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelmės rajono policijos komisariato informacija: http://www.kelme.lt/lit/Edukacinis-konkursas--protu-musis-Kartu-mes-Lietuva

104. Ramanauskienė, D. Žodis žodį veja. Bičiulis. – 2018, kovo 14, p. 4.

105. Kelmės kultūros centro informacija: http://kelmeskc.lt/kulturos_centras/33/

106. Trijonienė, A. Raudonųjų ąžuolų giraitė. Bičiulis. – 2018, balandžio 28, p. 3.

107. Drungėlienė, R., Eitmantienė D. Istorijos mokytojų edukacinė išvyka. Bičiulis. – 2018, birželio 2, p. 4.

108. Kvietkuvienė, E. Buvusi ir esama garbė. Bičiulis. – 2018, birželio 16, p. 2.

109. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Mokiniu-delegacija-is-Vokietijos-Kelmeje

110. Geštautas, A. Karaliaus Mindaugo karūnavimo šventėje pasirodė ir princai. Bičiulis. – 2018 liepos 11, p. 1, 3.

111. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/IX-menines-kalvystes-ir-akvareles-plenero-Uzventis-ART-2018-uzdarymas

112. Geštautas, A. Iš plenero estafetę perėmė atlaidai ir tradicinė šventė. Bičiulis. – 2018, liepos 21, p. 1, 2.

113. Tytuvėnų kultūros centro informacija: http://www.kelme.lt/lit/Svente-po-parko-liepomis

114. Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centro informacija: http://www.kelme.lt/lit/Edukacine-vaiku-ir-jaunimo-teatro-stovykla-Collegium

115. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Jaunimo-diena-2018/1

116. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Menininku-kurybines-dirbtuves-Saukenuose

117. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Kraziu-festivalio-renginiai

118. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Dalyvauta-Baltijos-saliu-nepriklausomybes-atkurimo-100-metu-sukakties-minejime

119. Ščiglinskienė, R. Apie signatarą J. Smilgevičių. Bičiulis. – 2018, spalio 10, p. 1, 3.

120. Kvietkuvienė, E. Apie šimtmečio asmenybes. Bičiulis. – 2019, sausio 5, p. 1.

121. Kelmės kultūros centro informacija:http://www.kelme.lt/lit/Apdovanotos-konkurso-Juosta-musu-Lietuvai-laureate-ir-diplomantes

122. Kančauskis, S. Šimtmečio giraitėje – 150 ąžuolų. Bičiulis. – 2019, gegužės 8, p. 3.

123. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Pristatyta-monografija-Vaiguva

124. „Pašiaušėlės“ bendruomenės informacija: http://www.kelme.lt/lit/Sukakciu-minejimas-Pasiauseje

125. Kelmės rajono savivaldybės administracijos informacija: http://www.kelme.lt/lit/Kelmeje-atidengtas-paminklas-Lietuvos-sauliu-sajungos-ikurejui-V-Putvinskiui